

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 40.

ΤΟΜΟΣ Β΄.

25 ΙΟΥΛΙΟΥ 1893.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ.

ΦΑΥΣΤΟΣ
(Faust)

Μελόδογμα εις πράξεις πέντε. Ήγη Michel Carré και Jules Barbier. Μέλος Charles Gounod.

Τὴν Νόρμαν, τὸ ἀριστούργημα τοῦ Bellini, διαδέχεται εἰ μὴ τὸ ἀριστούργημα ἐν τῶν κρατίστων ἔργων τοῦ Gounod, ὁ Φαῦστος, ὁ Φαῦστος, ὁ Φαῦστος, ὅς προάγει μὲν τὸν νότον ἡμῶν εἰς τὸν μέσον αἰῶνα, καθ' ὃν ἡ περὶ αὐτοῦ παράδοσις ἐκράτει, ὑπενωμίθει δ' ἡμῶν τὴν Ἀναγέννησιν, ὅτε οὗτος μετεμορφώθη, καὶ ἐμβάλλει ἡμῶν εἰς τὸν εὐανθῆ λαμῶνα τοῦ νεωτέρου ἀνθρωπισμοῦ. Ὄντινος τῶν ἐπιφανεστάτων ἀντικροσούπων ἐγένοντο οἱ τρεῖς ἀστέρες τοῦ τευτονικοῦ δράματος, ὁ Λεοσίγγιος, ὁ Σχίλλερ καὶ ὁ τῆς Φραγκοφέρτης ἥλιος, ὁ τῆ 18)28 αὐγούστου τοῦ 1749 ἀνατελλας, ὁ Jean-Wolfgang Goethe ὁ τῆς αἰωνίου τραγωδίας ἢ μᾶλλον τῆς αἰωνίου ἐποποιίας, τοῦ Φαῦστου, ποιητής. Ἰπερβαλὼν τοὺς τε ἄλλους καὶ τὴν Marlowe καὶ αὐτὸν τὸν συνδεδεγον αὐτοῦ Λεοσίγγιον ὁ ὑπέρογον ἐν τῇ πλειάδι τῆς Ἰένης-Βαβυάρη; ἔργων θέσιν διὰ τῆς ἐποποιίας ταύτης, τῆς ἐπιφανεστάτης καὶ ἐναργεστάτης ἐκδηλώσεως τῆς μεγαλοφυίας αὐτοῦ, παρίσχει τῆ κόσμῳ εἰκόνα μὲν σκιαγραφούσαν αὐτὸν καὶ ἅμα μετέχουσαν τῶν παραδόσεων τοῦ παρελθόντος, εὐηγγελίστατο δὲ τὴν σπιτήριον τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος, πιστὴν σκιαγραφίαν ἐπιδεικνύς τῆς τότε καταστάσεως αὐτοῦ καὶ τῆς Γερμανίας. Κατὰ τὰ τρία καὶ εἰκοσιν ἔτη τῆς διαμονῆς αὐτοῦ ἐν Στρασβούργῳ ἔθηκε τὰς πρώτας βάσεις τοῦ Φαῦστου, βραδύτερον ἐν Βαβυάρῃ ἔγραψεν μέρη τινὰ αὐτοῦ, ἃ ἀνεκοίνου τοῖς φίλοις. Τὸ ἡμιτελὲς ἔργον ἐπανέλαβε μετὰ τὴν ἐπίανδον αὐτοῦ ἐξ Ἰταλίας, ἀλλ' ἐπέργεν ἔτι ὡσαύτῃ μὴ εὐρὴν ἐπαρκῶς ὡρμηον τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, μάλιστα δὲ κατὰ τὸ 1798 ἔργῳ δωρήσασθαι τῷ κόσμῳ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Φαῦστου.

Τὸ δεύτερον μέρος, διότι, ὡς γνωστόν, οὗο ἔχει Φαῦστου ὁ Goethe, ἐστὶ προῖον οὗ ἤττονος μακροχρόνου ἐργασίας, δημοσιευθεῖς τῆ 1831, ἤτοι τῆ παραμονῇ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐπισημάντος τῆ 10)22 μαρτίου τοῦ 1832, ὅτε ἀνεφώνη ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ: «Πλεῖτον φῶς! Mehr Licht!». Τοῦτου ἕνεκεν ὁ δευτερος Φαῦστος; ἐστὶν εἰδὸς τι φιλοσοφικῆς καὶ φιλολογικῆς διαθήκης τοῦ ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐμβεβαπτισμένου μεγάλου ποιητοῦ. Μὴ διὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἀλληγορικῶν γάμων τοῦ Φαῦστου καὶ τῆς Ἑλένης δὲν παρίσταται ὁ μυστηριώδης ἡμίονος τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νεωτέρου πνεύματος, τῆς ἀρχαίας φιλολογίας καὶ τῆς γερμανικῆς ποιήσεως; Μὴ ἡ Ἑλλὰς οὐκ ἐστὶ ἡ τὸ ἰδανικὸν καλὸν ἀνευρούσα τε καὶ προαγαθοῦσα, ὅπερ ἐπὶ τῆς φύσεως ἐν τῇ καλλιτέχνῳ ἐρείδεται;

Ἄλλὰ ὁ λόγος ἐνταῦθα οὐχὶ περὶ τοῦ δευτέρου Φαῦστου, καίτοι προσηλεστέου, ἀλλὰ περὶ τοῦ πρώτου, οὐχὶ περὶ τῆς Ἑλένης, ἀλλὰ περὶ τῆς σωθεῖσας Μαργαρίτας, τῆς ἀκροσαιοπούσης τὴν Γερμανίαν. Τὸ Φαῦστον δὲ τοῦτον, τὸν πρῶτον, ὅστις εἰρήσθη ἐνταῦθα, οὐχὶ διὰ τὸ θέατρον γενόμενος, οὐκ μῶς ἐστὶν εἰς πράξεις διηρημένος, διηρημένος εἰς πράξεις ἐστὶν ὁ δευτερος Φαῦστος, πολλοὶ ἐπεχείρησαν νῆ μελοποιήσωσιν ἐν τε Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἐν οἷς καὶ τὰς δεσποινίς, ὀνόματι Angonette ἢ Louise Bertin. Ὁ Spohr συνέθετο περὶ τὸ 1810 ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ πρώτου Φαῦστου ἀξιοσημειώμενον μελόδραμα, ὅπερ ἔτυχε σχετικῆς τινας ἐπιτυχίας. Ἐπιφανῆς δὲ ἐρασιτέχνης, ὁ πολωνὸς πριγκιπῆ Antoine Radziwill, τῆ Βαρθελεῖ καὶ ἐτέρου συνεργάτου, ἔγραψεν ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ποιήματος τοῦ Goethe μουσικὸν ἔργον, ὃ τεμαχίᾳ τινὰ διετερήθησαν, καὶ ὁ Berlioz, ὀδύνας πρὸ τινος χρόνου ἐπανελήθη τὸ ἔργον ἐν γαλλικῇ ἐπαρχικῇ πόλει, ἐπιγραφόμενὸν la Damnation de Faust, καὶ ὁ Liszt ἐνεπνεύσθησαν ἐκ τῆς ἐποποιίας τοῦ Goethe.

Ὁ δὲ Beethoven ἐπεθύμει νῆ δῶ πῆρας τοῦ ἐνδοξοῦ σταθμοῦ αὐτοῦ δὲ συνθέσῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος. Ἡ μεγαλοφυία δὲ τοῦ συνθέτου τῶν Creations de Prometheus ἦν βεβαίως ἐκείνη ἣν εἰδόμενα ἐπίσης νῆ μελοποιήσῃ τὸν νεώτερον Προμηθεῖα, ἀλλὰ δὲν ἔσχε τὸν καιρὸν νῆ πραγματώσῃ τὸ ὄνειρον αὐτοῦ. Πρὸς

τούτους και ο Rossini συνέλαβε τὴν ἰδίαν νὰ γράψῃ μελόδραμα ἐπὶ τοῦ Φαύστου, παρέχοντας, ὡς φέρεται, τὸ κείμενον τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμῆ. Ἄλλ' ἡ συντέλεια τοῦ δράματος ἐγένετο διὰ τοῦ ἐνδόξου γαλλοῦ μελοποιῦ Καρόλου Γουνοῦ (ἐγεννήθη ἐν Παρισίαις τῇ 5) 17 ἰουνίου 1818), ὅστις ἔτυχε συνεργατῶν ἐν τῇ παρασκευῇ τοῦ καιμένου δεξιῶν δραματικῶν τῶν Michel Carré και Jules Barbier. Τὸ κείμενον (le livret) ἐπιδέξιως συναρξάνον τὰς κυριωτάτας σκηνὰς τοῦ πρωτοτύπου ποιήματος, σπινθηροῦται μὲν τοῦ μεταφραστικοῦ, διατηρεῖ ὅμως τὰ δραματικὰ ἐπεισόδια καὶ τὰ πρόσωπα ἅπαντα εἰς ταῦτα συμβάλλουσι. Οὕτω τὸ ἔργον τοῦ μελοποιῦ λίαν διηκολύνθη, ἔρ' ἢ καὶ μέγα μέρος τῆς ἐπιτυχίας τοῦ μελοδράματος ἀνήκει βεβαίως τῇ ἑαυτοῦ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ. Τὸ μελόδραμα τοῦ Gounod, ἐκδόθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἐν Παρισίαις Ἀυριετῶν Θεάτρῳ (Théâtre Lyrique) τῇ 17) 19 μαρτίου 1859, ἐξακολουθεῖ δ' ἔκτοτε πανταχοῦ τοῦ κόσμου ἐκτελούμενον καὶ ἀπέθη ἀνάκτων. Ἐθιζόμενος δὲ ἀληθῶς ἡ ὑπαδυσμένη τὸ πρῶτον τὸ πρόσωπον τῆς Μαργαρίτας κυρία Molan-Garvalho, ἀποδείξασα τὴν ὑποκριτικὴν ἰκανότητά αὐτῆς, ἦτις μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διετέλει οὐσα κεκοιμημένη, ἀπεκρίθη μετὰ χάριτος, λεπτότητος καὶ φυσικῶς, ἥτις δὲ πάντα τὰ λεπτὰ μέρη τῆς μουσικῆς, ἀνεπιστεύστα αὐτῇ ὁ Gounod, θαυμαστικῶς, ὁ δὲ ὑποκριτὴς τὸν Φαύστον Barbol ἔπραξε πᾶν ἢ, τι ἐζητήσατο ἀπ' αὐτοῦ, καθ' ἣν ἔχουεν πρὸ τῶν ἀφελῶν ἡμῶν κριτικῆν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸ πρόσωπον τοῦ Μερσιτομελοῦ εἶχεν ὁ Halauquē, τὸ δ' ἄλλὰ ἄλλοι ὑποκριταί. Καθόλου δὲ, φαίνεται, ἡ πρώτη ἐκτέλεσις οὐχ ὑπέβηεν εὐτυχῆς, χαρακτηρίζεται δὲ ὡς «*assez honore*». Γινώσκω δὲ περὶ τοῦ μελοῦς πλεῖστα ἐξηγήθησαν, ἀλλ' οὐχ ἦτον προδικάσει μέγα πάταγον, ἀειωρήθη δὲ ὡς εὐχρον ἀρετάς. Ὑπόρχουσι οἱ προσροῦμενοι τὴν *Miselle* τοῦ αὐτοῦ μελοποιῦ, ἥς τὴν partition ἤχουσαν ὡς κρείττονος ἐμπνεύσεως, ἀλλ' ἡ θελτικὴ Artisticité οὐδὲν ὡς κατέστησαν ἀνάκτων τὸν Gounod, οὐδὲ ὁ *Roméo et Juliette*, ἀλλ' ὁ *Faust*. Νομίζομεν ὅτι εἶνε περιττὸν νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα τὰ ὡς κρείττονα θεωρούμενα μέρη τῆς partition, ἔδοι ταῦτα εἰσι γνωστὰ πᾶσι, ἄλλως τε πρόκειται περὶ τοῦ livret τῶν Michel Carré και Jules Barbier, ἔπερ μεταφράσας εὐχεστέθη νὰ πέψῃ ἡμῖν ἡ τῆς Νόρμας ἐκείνης φιλίας μεταφραστικῆς. Ἡ μεταφράσις ἐστὶν ἐπίσης μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ κατὰ τὸν ρυθμὸν τοῦ μελοῦς κατὰ τὴν partition, ἔπερ δυσχερὲς τὸ ἔργον ποιῆται. Ἀληθῶς καλλιτεχνικὴ ἔστι, οἷα ἡ τὸν ἡμέτερον φίλον διακρίνουσα, ἔδοι ν' ἀναλάβῃ ὅπως παρουσιάσῃ ἡμῖν ταύτην πίστην, ἀλλὰ καὶ καλλιτέχον ἡμᾶς μεταφράσιν.

Καταστρέφοντες δὲ τὴν σημασίαν ταύτην παρατηροῦμεν ὅτι ὅπως ἐνοήθη τις ἀκριβῶς τὸν Φαύστον τοῦ Gounod, δεῖν ν' ἀναγῶν τὸν πρῶτον Φαύστον τοῦ Gounod, ὅστις τρεῖς γινώσκουσι μεταφράσεις εἰς τὴν ἐλληνικὴν, τὴν τοῦ ἰοιδίμου Α. Ραγκαβῆ, τὴν τοῦ κ. Προβελεγγίου καὶ τὴν τοῦ κ. Στρατηγγῆ, πρὸς δὲ ὅπως ἐνοήθη τις τὸν Φαύστον τοῦ Gounod ἀνάγκη, νὰ μεταφράσῃ τὸν βίον αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἐποχὴν ἐν ἣ ἔζη.

Ο. Α.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.
 ΔΟΥ ΦΑΥΣΤΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
 ΜΕΦΙΣΤΟΦΕΛΗΣ ΣΕΙΣΕΛ
 ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΡΑ
 ΒΑΓΝΕΡ

Σπουδασταί, στρατιῶται, πολῖται, κληρικοί κ.

ΠΡΑΞΙΣ Α΄.

Τὸ σπουδαστήριον τοῦ Φαύστου.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Φαύστος, μόνος. — Ὁ λύγος τοῦ ἔτοιμος νὰ σθεσθῇ. — Κεῖνται ἐνώπιον τραπέζης πλήρους περγαμηνῶν. — Βιβλίον ἀνακτῶν ἐμπροσθεν τοῦ.

Οὐδέν! Εἰς μάτην ἐρωτῶ πλυσίον τῆς λυχνίας καὶ τὴν ψύειν καὶ τὸν Θεόν.
 Ἄλλ' οὐδὲ λέξιν κἄν παρηγορίας εὐρίσκω ἐρευνῶν!
 Κατετάκην ἀπεμονώθην,
 ἀλλ' ἀκόμη τῶν σκαιῶν δεσφῶν τῆς φθορᾶς δὲν ἀπελευτρώθην,
 Πᾶντ' ἀγνοῶν!
 Οὐδὲν ὄρων.

(Κλείων τὸ βιβλίον ἐγείρεται. — Ὑπόρχουσι ἡμέραν).

Τὸν οὐρανὸν ἢ αὐγὴν μελαγχρῶνει
 Τὰ σκῆπτρα ψεύγουν τῆς νυκτός.
 (ἀπελπῆ) Πᾶλιν ὁ βίος οὗτος ὁ φρικτός!
 Ἐμὲ μόνον ἢ χεῖρ τοῦ θανάτου λυτρώνει.
 (Ἀρπάζει ἀπὸ τῆς τραπέζης βιβλίον).

Ἄλλ' ἂν με ἀπαθῇ αὐτός,
 ἢ χεῖρ μου τὸν λαμβάνει μόνη.
 Ὡς ἦς δὲ ἀποχαριτωῖ!
 Προσβέβηον ἀπὸ τὸν τέρμα τοῦ σταδίου.
 Ἐνδον δ' εὐτελοῦς πιστηρίου
 καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου κρατῶ.

(Κενῶναι τὸ ἐν τῇ σκηνῇ ὄργην εἰς κύπελλον χρυστάλλινον. — Καθ' ἣν στιγμὴν φέρει τὸ κύπελλον πρὸς τὰ χεῖρα φωνῶν νεανίδων ἀκούονται ἐξωθεν).

Χορὸς νεανίδων (ἐξωθεν).

Σὺ κοιμᾶσαι μόνη
 Ἐπὶ τὰ ἀνευρᾶ,
 Καὶ τὸ φῶς χρυσάωνει
 Ὅρη καὶ νερά.
 Τὸν κόσμον μαγεύει
 Τὸ ἴσμα τῶν πτηνῶν,
 Ἡ ἄκτις θαλασσεύει
 Θημωνιάς σπαρτῶν.
 Ρύαξ κελαρῶσει,
 Θάλας ἢ κοιλίας
 Καὶ τὸ πᾶν τονίζει
 Ἐρῶτων ὁδός.

Φαύστος. (ἐξωθεν)

Ὡς ἴκω ἠδονῶν ἀθῶων
 Μακρὰν ἐμοῦ δὲν μ' ἀπατίεις!
 Ὡς κύπελλον δεσφίδαν χεῖλος τὸ πατρῶον
 Τί ἐν τῇ χεῖρὶ μου σκίρτας.
 (Φέρει καὶ πάλιν τὸ κύπελλον πρὸς τὸ στόμα).

Χορὸς γεωργῶν.

Σ' τὸ ἔργον ἢ αὐγὴ μᾶς κράζει
 Ἡλιδόν' εἰς δάση δὲν στενάζει
 Χαροῦμενα περὰ τινάζει
 Καὶ χάνεται σ' τὸν οὐρανόν.
 Καιρὸς λαμπρός ἢ γῆ νάζει!
 Εἰς τοὺς ἀγρούς τὸ φῶς μᾶς κράζει
 Τὸ πᾶν δοξάζει τὸν Θεόν.

Φαύστος.

Θεός! Ἄλλὰ τί πρὸς ἐμὲ αὐτός!
 Μοὶ δίδει νεότητ' ἀγάπην ἢ κἄν πίστιν ὁ Θεός;
 Κατὰρὰ ἐφ' ὑμᾶς πᾶθον βροτῶν καὶ κλίσεις
 Ἄρᾳ εἰς τὰς ἀλύστες
 Χαμαιζήλων φαύλων ὄρμων.
 Ἐρρε πόθων ματαιότης!
 Ἐρρ' ἐλπίδων ἀσθεαίτης!
 Ὅναρ πολέμων, ἀσπαδῶν
 Ἐρρε ὄλθε, τρυφή, ματαία πονοσοφία!
 Καὶ δεῖσθεις θέρμα!
 Ἐρρέτω καὶ ψυχῆς καρτερία.
 Ἐλθέ Σατάν! πρὸς ἐμὲ!

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Φαύστος. Μεφιστοφελής.

Μεφ. ἐμφανιζόμενος.

Ἴδ' ἐγὼ! Σ' ἐκπλήττει ἢ μορφή μου;
 Ἡ δὲν σοὶ ἀρέσκει ἢ στολὴ μου;
 Σπαθὶ σὸδ πλευρόν, σὸδν πῖλον πτερὸν
 Βαλλάντιον πλῆρες, μανθῶν λαμπρόν
 Εἰς τοὺς ὄμους τῆς πρώτης ἰσπότης
 Καθ' ὅλα
 Λοιπὸν ἀσφέ, ἴδου ἐγὼ.
 Ἐμπρός λέγε, μὴ σ' ἐκπτοῶ!

Φ. Ἄ. Μεφ. Περὶ ἐμοῦ διδάξεις;
 Φ. Ἄλλ' ἴσως. Μεφ. Τὸτ' εὐθύς δοκιμάξεις.
 Φ. Μακρὰν! Μεφ. Πᾶ! Τὴν χάριν οὕτως ἐκφράξεις;
 Λοιπὸν, μάθε, μὲ τὸν Σαταν
 Ὅμιλοῦσι κατ' ἄλλον τρόπον.
 Μήπως εἶχεν ἀνάγκην κἄν
 Νὰ προσδράμῃ ἀπὸ μακρῶν
 Ὅπως διωχθῇ διὰ τὸν κόπον.
 Φ. Καὶ οὐ τί θύνασαι;
 Μεφ. — Πᾶν. Πλὴν πρῶτον τὸν σὸν
 Πόθον εἰπέ. — θέλεις χρυσόν;
 Φ. Ἄ! ἐμὲ δὲν θέλγει ὁ πλοῦτος.
 Μ. Ἄ! ἐννοῶ πού πονεῖ οὗτος. (πρὸς ἑαυτὸν)
 Τὴν δόξαν θέλεις;

Φ. Οὐδ' αὐτό.

Μ. Ἐξουσίαν;
 Φ. Τὸ πρῶτον αἰτῶ
 Τὸν πάντων ἀγαθῶν — Μοὶ λείπει νεότης!
 Ἐμὲ νεαρὸν
 Ἄς θάλασσαν ἀσθαιῶν
 Ὁ κόλπος παρθένων
 Ἄδρων θαλασσῶν.
 Ἡ λάβα ἀγρίων
 Πόθων ἄς σθεσθῇ
 Ἐν μέθῃ ὄργων
 Ἐν πότῳ βαθεῖ.
 Τὸν σὸν δὲ νεότης
 Ἄσθεστων φλογῶν
 Διψῶ διασώτης
 Νὰ μὲν ὄφρονῶν.

Μ. Καλῶς πληρῶ σου τὸν πόθον εὐκόλως.
 Φ. Καί. . . τί θὰ δώσω πρὸς ἀμοιβήν;
 Μ. Ἄ. μικρὰν.

Ἐδῶ! Εἰς σὲ ἀνάκω. . . ἄλλος
 Ἄλλ' ἐκεῖ ἔχεις σὺ τὴν σειρᾶν.

Φ. Ἐκεῖ;
 Μ. Ἐκεῖ. (προσφέρον ἀπὸ περγαμηνῆν)
 Λοιπὸν γράψον! — Δειλός. τί τρομάξεις
 Ἄλλὰ πῶς τότε θὰ πεισθῆς;
 Ἡ νεότης σὲ κράζει, τόλμα ἢ, τι ποθεῖς.

(Κινεῖ τὴν γαστρά. — Ἡ σκηνὴ ἐν τῇ βῆθῃ διανοήγεται καὶ φαίνεται ἡ Μαργαρίτα νύμφουσα).

Φ. Οἶον θαῦμα!
 Μ. Λοιπὸν! — Ἐνδοιάξεις;
 Φ. Δός μοι (ὕπορχουσι)

Μ. Ἀμέσιος. (Λαμβάνει τὸ ἐπὶ τραπέζης κύπελλον)
 Δὲ προσκαλῶ
 Δόκτωρ! Σπεῦσον ἐμοῦ πλυσίον
 Καὶ πῖ' εἰς κύπελλον ἐν ᾧ δὲν σοὶ κινῶ
 Πόμα λυγρὸν — θανάτου στιγμῆν, ἀλλὰ βίον

Φ. (Λαμβάνει τὸ κύπελλον καὶ στρεφόμενος πρὸς τὴν Μαργαρίταν)
 Προπίνω σοί, ὦ φάσμα λατρευτόν.

(Ἄμα κενώσας τὸ κύπελλον μεταμορφοῦται εἰς νεαρὸν καὶ κομψὸν ἰσπότην. — Τὸ φάσμα εξαφανίζεται).

Μ. Ἐλθέ.
 Φ. Θὰ τὴν ἐπανίδω;
 Μ. Βεβαίως
 Φ. Πότε;
 Μ. Σήμερον.
 Φ. Εὐθύς;
 Μ. Εὐθέως.

Φαύστος. Μεφιστοφελής.

Ἐμὲ νεαρὸν
 Ἄς σφίγγῃ ἀσθμαῖων
 κ. λ. π.
 Σὲ δὲ νεαρὸν
 Θὰ σφίγγῃ ἀσθμαῖων
 κ. λ. π.

(Ἐξέρχονται).

ΠΡΑΞΙΣ Β'.

Πανήγυρις (Kehrmesse).

Μία τῶν πυλῶν τῆς πόλεως. — Ἀριστερότερον κατηλέον ἔχον ὡς ἐμβλημα τὸν Βάκχον.

ΕΡΗΝΗ Α'.

Βάγνερ, Σπουδασταί, πολῖται, στρατιῶται, νεάνιδες, γυναῖκες.

Χορός. Βάγνερ μετὰ τῶν σπουδαστῶν.

Οἶνος, ζῆθος ἢ ρακὴ, ἔχει ὁ πῖθος, ἀρκεῖ. Δὲν χορταίνει μ' εὐκοιλία διψασμένη κοιλία Παλικάρη νὰ μὴ ἔρω σ' τὸ πιθάρι νερό. Δὲν θὰ μείνη στὰ ξερά ὅποιος πίνει γερὰ θ' ἀπομείνη στὰ ξερά Ὅποιος πίνει νερό.

Χορός στρατιωτῶν.

Κάστρο ἢ κοριτσάνη γοργὸ γελαστό εἶναι σὺν παιχιδιάνη γιὰ μᾶς τὸ στρατό. Ὅσοι τὰ πλυσιάζουν μὲ νεὺ καὶ καρδιά δὲν ἔχουν νὰ κυττάζουν μ' ἀδεία τὴν κοιλιά.

Χορός πολιτῶν.

Σκόλη καὶ γιορταῖς μ' ἀνάγλυτα πολιτικά πάντα μιᾶ. ὅταν ἄλλοι πέρ' ἀπὸ δῶ σπάνουν τὰ κεφάλια Πῶς ἀγαπῶ νὰ ξαπλωθῶ στὸν ποταμὸ πλυσίων Καὶ ρουφῶντας νὰ μὴ ξεχαθῶ σὺν περνᾶει τὸ πλοῖον

(Οἱ πολῖται καὶ οἱ στρατιῶται ἀποσύρονται εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς. Ὁμιλος λεωνιδίων εἰσέρχεται καὶ τοποθετεῖται παρὰ τὸ δεξιὸν παρασκήριον. Κατὰ πόδας ἐκολουθεῖ καὶ ἕτερος ὄμιλος φοιτητῶν).

Νεάνιδες παρατηροῦσι πλάγιως

Διέτ' αὐτὰ τὰ παλιμικρία π' ὄρχοντ' ἀπὸ καί, πῶς ἀγᾶλα τὰ ποδάρια πρόσωπο γλυκὺ,

Δεύτερος ὄμιλος φοιτητῶν.

Διέτε πόσο καμαρώνουν ἢ τί τρελλὰ ματιά ἢ εἶν' ἀγκάθια καὶ ἀγκυλώνουν. σφιζέτε τὴ καρδιά.

Χορός γυναικῶν (κατοπτρουσῶν τῆς νεάνιδος καὶ τοῦ φοιτητῆς).

Τί τρελλοὶ ἢ μόνο γιὰ νέαις ἔχουν ταῖς ματιαῖς Καὶ μείζεις εἰμεθα ὄραιοις κ' ἴσως πῶς γλυκαιοῖς.

(Πάντες οἱ ὄμιλοι ἀποσύρονται καὶ διασκορδίζονται).

ΣΚΗΝΗΣ Β'.

Βάγνερ, Σεῖβελ, φοιτηταί, Βαλεντίνος, Μεφιδτοφελῆς.

Βαλ. (Ἐμφανιζόμενος ἐκ τοῦ βάθους τῆς σκηνῆς καὶ κρατῶν ἐν χειρὶ μικρὸν ἀργυρῶν μετέλλιον)

ὦ πόσον μὲ εὐφραίνεις ἀδελφίς μου εἰκῶν ἢ ἐδῶ θὰ παραμένῃς (φορῶν αὐτὸ περὶ τὸ τρέλλῳ) Σὺ θὰ φέρῃς ζῶντα ἀπὸ τῶν μαχῶν.

Βαγ. Ἐ. Βαλεντίνε ἢ μὴ ξεχνᾷς καὶ τὸν νόμο.

Βαλ. Θὰ πῶ μεθ' ὕμων

Βαγ. Ἄς ποιοῦμ' ἀπόμνη μὴ κ' ἄς τραθήσωμε — δρόμο.

Μὰ μὲ τί βαρειά καρδιά μᾶς ἀποχαιρετῆς.

Βαλ. Ἄφου θ' ἀφήσω ὑπάρξεις τόσας ποθητάς, τὴν Μαργαρίταν μόνην' τίς θὰ τὴν προφυ-

λάττη;

ἢ μήτηρ μας δὲν ζῆ

Σεῖβ. Θὰ ἔχη γιὰ προστάτη Κανένα φίλο σου πιστόν

Βαλ. Καλῶς.

Βαγ. Ἦσχύασε λοιπὸν.

Σεῖβ. Ἦστέουσιν εἰς ἐμὲ

Πάντ. Καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς.

Βαλ. Πᾶς ἀφορμὴ τότε παύει τῶν θοράνων Ἦλθον φροντίς δὲν πικραίνει τὸν αἶνον. Καὶ πότον προκαλεῖ

Ἐδὴ καλῶ.

(Πάντες πληροῦσι τὰ ποτήρια).

Βαγ. (ἀνεβῆς ἐπὶ σκίμπος) Μυὸς οὐδ' ἀμῶς ἀνδρείου μᾶλλον δυσειδοῦς ἐντὸς πῖθου ὑπογείου τρέχει ὁ ὀδοῦς.

Ραλῆ! . . .

Μεφ. Παρών. Συγγνώμην ἢ ἄμπορῶ νὰ τολμῶ εἰδῶ πλυσίων νὰ καθίσω,

Τοῦ φίλου σας τὸ ἴσμι' νὰ ἀκραθῶ καὶ ὕστερον νὰ ψάλλω ὅσα θυνηθῶ.

Βαγ. Δὲν ζητοῦμε πάλιν, ἀρκούμεθα ὅτ' ἔνα

Μεφ. Θὰ πασχίσω λοιπὸν ν' ἀρέσω ὕτὸν καθένα.

Α'.

Ὁ χρυσὸς εἶναι ἀκόμνη θεός' ἐκτιμᾶται,

θυμιάται,

ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τοῦ παντός.

Βαλ. Τὸ ξίφος ἐθραύσθη Μόλις ἀνεσπάρθη ἢ Ἄν ὁ δαίμων τὰ ὄπλα ἡμῶν μαγεύη, Ἰδοὺ τὸν κακὸν μόνον τί δεσμεύει.

(Λαμβάνει τὸ ξίφος ἀπὸ τῆς λεπίδος καὶ εἰς τὴν Μ. δεκνύει τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ).

Τόλμα μάγῳν ὄμμα νὰ ἐπάρῃς ἢ Σταυρός, φύλαξ χριστιανῶν καὶ χάρις.

(Ἐξέρχονται). (Ἀκολουθεῖ)

ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΕΚΑΘΗ ΤΗΣ ΔΙ' ΑΥΤΗΝ ΜΕΘΟΔΟΥ.

Διὰ τῆς ἀνατροφῆς, ὀφείλομεν νὰ πλάσωμεν κληρονομικὰ προσόντα φυσικῶς τε καὶ διανοητικῶς ἐποφελῆ τῇ ἀνθρωπίνῳ φύσει. Πρὸς τῇ κληρονομικῇ δὲ μεταδόσει τῆς ἐγκεφαλικῆς καὶ φυσιολογικῆς καταστάσεως, δεόν καὶ τοιαύτους ἐξασφαλίσαι εἰς ἐαυτοὺς κοινωνικοὺς καὶ κληρονομικοὺς τύπους, οἵτι αἰ παραδόσεις, τὰ ἔθιμα, ἢ κοινωνικὰ συνειδήσεις καὶ τὸ δημόσιον φρόνημα. Πράγματι ἡ κοινωνία ἐστὶν ὄργανισμός, διὰ ποιᾶς τινος περιληπτικῆς συναισθησεως περποικισμένος, εἰ καὶ οὐδόλως ἐνιαίῳ τινι συγκεντρωταί. Διὰ τοῦτο δεόν νὰ θεωρηθῶμεν ὡς τύπον κληρονομικῆς ιδιότητος καὶ ὀργανικῆς ταυτότητος ἐν τῇ πορείᾳ τῶν χρόνων, πᾶν ὅ,τι παρὰ τῆραφ διασώζει συνέχειαν χαρακτῆρος, πνεύματος, συνειδητῶν καὶ τάσεων, ἐν βραχεῖ εἰπεῖν, ἐθνικὴν γνῶσιν καὶ θέλησιν. Γενομένου δὲ παραδεικτοῦ ὅτι ὁ τελειωτικὸς τῆς ἀνατροφῆς σκοπὸς εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπίνου φύσεως, ἀναφέρεται τὸ ζήτημα, ὅσοιόν τὸ κλίμαστον μέσον τῆς ἐξασφαλίσεως αὐτῆς. Ὑπάρχει ἐν τοιοῦτον, ὅπερ ἐπιθυμοῦμεν νὰ καταστήσωμεν ἐξόχως φανερόν — ἡ ἐκλογὴ. Ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, δεκνύει ἡμῖν τοὺς ἀγῶνας τῶν φυλῶν, τῶν ἐθνικότητων καὶ ἀτόμων — οὐκί χάριν τοῦ βίου μόνον, ἀλλὰ χάριν τῆς προόδου τοῦ βίου ὑψ' ἔλους αὐτοῦ τοὺς τύπους, συμπεριλαμβανομένου ἐν αὐτοῖς καὶ τοῦ διανοητικοῦ, αἰσθητικοῦ καὶ ἠθικοῦ βίου. Ἐν τῷ λόγῳ ὁμοῦς ἡμῶν περὶ τοῦ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνος, ληθμονοῦμεν τὴν μεταμόρφωσιν, ἣν ὑφίσταται ἡ ἐκλογὴ, διερχομένη ἐκ τοῦ κύκλου τῶν κτηνωδῶν δυνάμεων εἰς τὴν σφαῖραν τῶν διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν. Ὄφειλομεν λοιπὸν νὰ κατανοήσωμεν τὰς ἀναλογίας καὶ διαφορὰς μεταξὺ τῆς φυσικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐκλεκτικότητος. Ὡς πρῶτον πρὸς τοῦτο βῆμα, δεόν νὰ ἐξετάσωμεν μέχρι τίνος βαθμοῦ αἱ ἰδέαι διέπνουσιν τὸν κόσμον καὶ τινὲς τρόπῳ ἐκλεκταὶ ἰδέαι, αἰσθῶνται τὸ πρῶτον εἰς τὸν ἐγκέφαλον διὰ τῆς ἀνατροφῆς. Τοῦτο δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν ψυχολογικὴν ἐκλογὴν. Ἡ δύναμις τῆς παιδείσεως καὶ ἀνατροφῆς, τὴν ὁπρίαν τινὲς μὲν ὑπερνησοῦσιν, ἄλλοι δὲ ἀρνοῦνται, εἰναίπλωδ' ἢ δύναμις τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων. Ἀδυνατοῦμεν δὲ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας νὰ καθορίσωμεν τὴν ἑκτασιν καὶ τὰ ὄρια τῆς

Μόσχον τὸν χρυσοῦν λατρεῖται Ἄρχων πένις ἐν φωναῖς Ὑπερπύρων ταῖς στυλπναῖς, Κ' ἐνθους πᾶς περιχορθεῖ Χρυσοῦ μόσχου τὸν βομόν. Σατανᾶς ὁ χορηγῶν ἢ

Β'.

Χρυσοῦς μόσχος ἀνάσσει θεῶν ἢ Ἀναπάλλει Ἐν κραυγῶν Τὴν κεφαλὴν πρὸς οὐρανόν' Καθορᾷ, αἰσχροῦ ἀπάτη ἢ Πρὸ ποδῶν του, ὁ βροτὸς Πῶς εἰς ὄχετόν κυρτός, Ἄμμα, βόρβορον ταράττει Μήπου εὐρη τὸν χρυσοῦν Σατανᾶς ὁ ἐρευνῶν ἢ

Πάντες.

Σατανᾶς ὁ χορηγῶν.

Βαγ. Ἐύγε σὸ ἴσμι' σου ἢ (πρὸς ἐαυτὸν) Τί μούρη ἀνοῦ- (ὅτι ἢ)

Μεφ. Προθύμως-ὡ-τῆς χειρὸς σου ἰδὲ τὰς γραμμῆς ἢ Τὴν γραμμὴν βλέπεις ταύτην;

Βαγ. Ναι ἢ

Μεφ. Ἐἶν' ἀπαισία.

Ἐν τῇ ἐξόδῳ σὺ πρῶτος θὰ φανευθῆς.

Σεῖβ. Εἶσαι μάγος λοιπὸν ἢ

Μεφ. Ἄν καταδεχθῆς.

Ἰδοὺ βλέπεις ἢ ἡ χεῖρ σου εἶναι κατηραμένη, Καὶ δι' ἀπλῆς ἐπαφῆς Τῶνθε νὰ μαραίνῃ.

Σεῖβ. Πῶς;

Μεφ. Καὶ δι' αὐτὴν τὴν Μαργαρίταν ἢ

Βαλ. Ἀδελφίς

Τὸ ὄνομα τολμᾷς . . .

Μεφ. Ἦθος ὄντος ἀνδρείου.

Πλὴν βλέπω ὑπὸ τίνος θὰ πέσης νεκρός.

(ἀποσπῶν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Βάγνερ τὸ ποτήριον)

Προπίνω ὑμῖν ἢ Μεφ. ἢ οἶνος φαῦλος αἰσχροῦ.

Θὰ σὰς προσφέρω εἰς τοῦ ἐμοῦ ὑπογείου.

(Κρατεῖ πῖθον φέροντα εἰκονισμένον τὸν Βάκχον, ἐμβλημα τοῦ κατηλείου, καὶ πληροῖ τὸ ποτήριον ἐκ τοῦ ἀναβλήκοντος ποτοῦ).

ὦ Βάκχε δός ἡμῖν πρὸς πόσιν' μῦθεῖς σταθῆ.

Τὸ φίλον του ποτόν πᾶς θὰ γευθῆ.

ὦς πρὶν ὑμεῖς, τόρα προπίνω

φίλοι ὑπερ τῆς αὐτῆς, τῆς Μαργαρίτας

Βαλ. Καλῶς ἢ

Ἄν μὴ εὐθὺς βοθᾶνῳ δε ζῶν νὰ μὴ μείνω

Μεφ. Πρὶν ἀπειλῶν, τρέμεις ὡς δειλός ἢ

Ὁ Βαλεντίνος ἀρπάζει τὸ ποτήριον ἐπὶ τῶν χειρῶν τοῦ Μεφιδτοφελῆς καὶ εἶπει κατὰ γῆς, ὅπερ γῆν ἀναρλέγεται.

Ὁ Βαλεντίνος Σεῖβελ καὶ οἱ φοιτηταὶ ἀνασύρονται τὰ ξίφη.

Ὁ Μαρξτορελῆς διαγράφει κύκλον περὶ ἐαυτὸν διὰ τοῦ ξίφους. Οἱ φοιτηταὶ ἐφορῶσιν, ἀλλ' ἐπέχουσιν ὅσον ὅπ' δυνάμειος ἀοράτου ἀνεγκλιζόμενοι. — Τὸ ξίφος τοῦ Βαλεντίνου συντρίβεται.

δυνάμεις ταύτης. Ὁρμώμεθα ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι, πᾶσα ἰδέα τείνει πρὸς τὴν αὐτῆς πραγμάτων, καὶ πράγματι τοῦτο συμβαίνει εἰ μὴ ἀντισταθμίζεται ὑπὸ ὑπερτέρας τινὸς δυνάμεως. Ὅθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ ὑπὲρ ὑπάρξεως ἀγῶνος καὶ τῆς ἐκλογῆς ἐφαρμόζεται τοῦτου ἕνεκα. Τόσον ἐπὶ ἰδεῶν ὅσον καὶ ἐπὶ ζῴων ἀτόμων καὶ γενῶν. Ἐὰν ἡ ἀνατροφή μὴ ἐκδηλοῖ ὀλοκλήρως τὴν δυνάμιν, ἢν διατίθῃσι; τοῦτο φησὶται εἰς τὸ ὅτι σπανίως ἀπευθύνονται πρὸς τὸν ἀληθινὸν σκοπὸν καὶ διὰ τῶν ἀρμόδιον πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων. Ἐντεῦθεν προκύπτει ἀπώλεια ζῴων δυνάμεων τῇ ἀμοιβαίᾳ ἐξουδετερώσει καὶ συγχύσει τῶν ἰδεῶν. Σπείρομεν ἰδέας ὡσεὶ τυχαίως ἐν τῷ νῷ, αὐταὶ δὲ βλαστάνουσιν ἀναλόγως τῶν τυχαίων περιστάσεων, τῶν ἐξωτερικῶν προδιαθέσεων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέσου. Αὐτὴ, ὡς ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ὑλικῶν δυνάμεων, τυχαία ἐστὶν ἐκλογὴ. Οὐδόλως δ' ἐστὶν ἱκανὴ πρὸς παιδεύειν, καθόσον παιδεύσις καθ' αὐτὴν δέον νὰ ἦ ἀνατροφή, ἢτοι τρόπος περισκελισμένης καὶ μεθοδικῆς ἐκλογῆς ἰδεῶν, τεινουσῶν νὰ προσλάβωσι πραγματικότητας διὰ πράξεων. Ἡμεῖς λέγομεν ἀδιακόπως παιδεύειν, ἐνῶ ἄλλοι λέγουσι καλλιέργειαν, καὶ ὀρθῶς. Τὸ μὲν πρῶτον ἀγὶ ἡμῶς εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς ὑλικῆς σπουδαιότητος τοῦ ἀποικτωμένου, τὸ δὲ τελευταῖον εἰς τὸν βαθμὸν τῆς γονιμότητος, ἢν ἐκτίσῃτο ὁ νοῦς. Ἡ ἀνατροφή δὲν πρέπει νὰ ἴσται ἀπλῆ προσεκτικὴ γνώσις, ἀλλὰ καλλιέργεια δυνάμεων ζῴων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κηδεύσεως τῶν ὑψίστων διανοητικῶν δυνάμεων.

Μετὰ τὴν ψυχολογικὴν ἐκλογὴν, ἐμψυτον τῷ ἀτόμῳ, ὑπολείπεται ἡμῖν νὰ σταθμίσωμεν τὴν κοινωνικὴν, ἢτις λαμβάνει χώραν μεταξὺ διαφόρων ἀτόμων ἢ μεταξὺ φυλῶν ἢ λαῶν. Ἐπάρχουσι βεβαίως ἐν πάσῃ φυλῇ οὐσίωδεις ψυχολογικοὶ καὶ φυσιολογικοὶ ὅροι ὑπεροχῆς. Πρῶτιστον πάντων δέον ἡ φυλὴ νὰ ἦ ἰσχυρὰ ὑπὸ φυσιολογικῶν ἐποψῆν, ἐνταῦθα δὲ μόνον εἶδὸν ἐφαρμοστέοι οἱ συνήθειες τῆς ἐκλογῆς νόμοι, διότι εὐρισκόμεθα ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ζωῆς. Νοῦς ὑγιὴς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἢ ἐν σώματι ὑγιεῖ. Πᾶσαι αἱ τῆς διανοίας λεπτότητες δὲν ἔχουσι παρὰ τινὴ φυλῇ τὸσιν ἀξίαν, ὅσιν ἢ ὑγεία, τὸ σθένος καὶ ἡ γονιμότης. Ἐπίσης δαιμόνιοι νόες δὲν δύναται νὰ γεννηθῶσιν ἢ ἐκ φυλῆς ἰσχυρῆς αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις, οὐδόλως δύναται νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ πολὺ καὶ νὰ προσδεύσωσιν ἢ ἐν ἀλκιμῷ λαῷ, ἢ δὲ ἐκλογὴ ἅπαντα δύναται νὰ ἴσται ἀποτελεσματικὴ καὶ τὸ κάλλιστον ἐκ φύσεως νὰ παραγάγῃ — ὅρος ἀπαραίτητος πάσῃ προσδῶν — ἢ ἐν γονίμῳ πολυπληθεῖ καὶ ἐπομένως ἰσχυρῇ φυλῇ. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐπιτεταί, ὑπερβαρύνοντες τὸν νοῦν τῇ δασύτητι τοῦ σώματος, ταπεινοῦμεν τὸν βαθμὸν τῆς φυσιολογικῆς καὶ ἐντεῦθεν τῆς διανοητικῆς περιωπῆς τῆς φυλῆς, καθόσον, γενεαὶ ἐξασθενήσασαι φυσιολογικῶς, τάχιον ἢ βράδιον θέλουσιν ὑποστῆ πρὸς τῇ ἐξασθενήσει τῆς ἐγκεφαλικῆς καὶ τῆς ἐξασθενήσει τῆς διανοητικῆς αὐτῶν ἱκανότητος. Οἱ νόμοι τῆς κληρονομικῆς μεταδόσεως, εἰδὸν ὀλέθριοι τὸ κληροδοτεῖν πτωχὰ ὄργανα εἰς παιδία, σημαίνει τὸ προστοιμάζειν ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ Πασκάλ ἠθελεν ὀνομάσαι ἀπομώρανσιν τῆς φυλῆς ἐνέποχῃ κατὰ

τὸ μᾶλλον ἢ ἴστων μετακρυσμένην. Ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ τῇ διαδοχῇ τῶν λαῶν ὡς ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναφέρονται, εἴν μὴ νέον καὶ ἴσως βαρβαρικὸν αἷμα συναναμείχθῃ τῷ γενηρακῶτι σώματι ἔθνους τινος, τὸ ἔθνος ἐκεῖνο κατέπεσον κατέστη ἄγονον καὶ ἠφανίσθη ἢ παρῆκτισαν, ἐνῶ ἕτεροι λαοὶ ἀνυψοῦντο.

Νομίζομεν, ὅτι καὶ ἡ παιδεύσις εἰς διπλοῦν ἀποτελέσμα ὀδνεῖ: εἴτε εἰς δυναμικὰ ἀποτελέσματα — ὅπερ ἐστὶν ἀξίωσις τῆς ἐγκεφαλικῆς δυνάμεως — εἴτε εἰς καθαρῶς μηχανικὰ, οἷα ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ φιλολογικὴ πείρα. Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἐνεργεῖ ἐπὶ τῆς κληρονομικῆς ἰδιότητος καὶ δύναται νὰ παραγάγῃ κληρονομικὴν μεταδόσιν τῆς ἐγκεφαλικῆς δυνάμεως: ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, οὐδόλως ἢ ὀλοκλήρως ἐνεργεῖ εἰς τὴν ἀξάντησιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἐκεῖνο ὅπερ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν διὰ κληρονομικῆς μεταδόσεως μεταδίδεται εἶναι δυνάμεις νοητικῆς καὶ οὐκ ἐκτετημένη γνῶσις. Ἐντεῦθεν ὁ γνῶσις, ὃν προτείνομεν πρὸς στήθυσιν μεθόδων τῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας: καὶ εἰ μὲν παρατηρεῖται ἀνάπτυξις τῆς νοητικῆς, ἠθικῆς καὶ αἰσθητικῆς δυνάμεως, τότε ἡ μέθοδος εἶναι καλὴ: εἰ δ' ἐστὶν ἀπλή ἐν τῇ μνήμῃ ἀποταμιεύσις, ἡ μέθοδος εἶναι ἀνεπιτυχής, καθόσον ὁ ἐγκεφαλὸς οὐδόλως ἐστὶν ἀποθήκη πλῆρωσιν, ἀλλ' ὄργανον, κρηζὸν ἐνισχύσεως.

(Ἐκ τοῦ ἀγγλικῶ). ΟΥΡΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΚΥΜΙΑ.*

VII.

Ἐτελέσται λοιπὸν ἔπρεπε νὰ καταπνίξῃ τὸν ἔρωτά του, ἔπρεπε νὰ τὴν λησμονήσῃ. Βεβαίως ὑπῆρξεν εὐτυχὴς ἐν τῷ ἔρωτι τῆς ἡσάν θείαι αἱ στιγμαὶ ἐκείναι, τὰς ὅποιαις διήλθε πλησίον τῆς καὶ ἔπρεπε νὰ παρελθῇ καιρὸς πολὺς, ἕως οὗ τὰς λησμονήσῃ. Ὅτ' τὸ κατάρθωνεν ἄρ' γε; Ἦτο ζήτημα, τὸ ὅποιον ὁ χρόνος θὰ ἔλυεν. Εἶχεν ἀγαπήσῃ αὐτὴν ὡς ὀλίγοι ἀγαπῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς: τὸν εἶχε καταδουλώσῃ ἡ νεότης αὐτῆς, ἡ εὐφυΐα, ἡ χάρις, τὸ γοητεῖον μειδιματῆς, ἡ μαγικὴ ζουσα λαλιὰ τῆς, ἡ ἀνέπτυξις τοῦ πνεύματός τῆς, προσόντα ἅτινα εἶχον καταστήσῃ αὐτὴν τὴν θελκτικώτερον τῶν γυναικῶν. Τώρα ἦτο καταδεδικασμένος νὰ ἐξαπλώσῃ ἐπὶ πάντων τούτων, ἐπὶ ὅλου τοῦ παρελθόντος, πυκνὸν πέπλον λήθης. Ἀλλὰ πῶς ἦτο τοῦτο δυνατόν; Πῶς θὰ ὑπεβλάλλετο εἰς τοιαύτην ὑπερῶνθρωπον ἀνάγκην καὶ θυσίαν;

Τὴν νύκτα ἐκεῖνην δὲν ἔκλεισε μάτι, ἡ δ' ἐπελθούσα ἡμέρα ἦτο ἡ δυστυχέστερα τοῦ βίου του. Ἐβουλοῦντο ὁ δυστυχὴς, καὶ μετέβαιναν ἀπὸ σκέψης εἰς σκέψιν, ζητῶν διέξοδόν τινα, ἀλλὰ τοιαύτη δὲν ὑπῆρχεν: ὀριστικῶς ἐκεῖνη εἶχεν εἶπη ἀδύνατον;

*) Ἰδε ἀριθμ. 10, σελ. 767 — 769.

εἶχεν ἀποφασίῃ νὰ ἀπισθοδρομήσῃ, ὡς ἔλεγεν, ἀπέναρτε τοῦ παρουσιαζομένου κρημνοῦ.

Ἐπύρεσσε σφοδρῶς καὶ οἱ κρόταφοι αὐτοῦ ἔσφριζον, ὡς ἐν ἔμελλον νὰ διαρραγῶσιν. Ἐπὶ ἀπλῇ τινι προφάσει ἐξῆλθε τῆς οἰκίης ἀμέσως μετὰ τὸ πρῶγευμα καὶ δὲν ἐπέστρεψεν, εἰμὴ τὴν νύκτα. Διηυθύνθη πρὸς τοὺς ἐκτὸς τῆς πόλεως περιπάτους καὶ τοὺς λόφους, ζητῶν ἐκεῖ ἀναψυχὴν τινα. Ἦσθλανετο ἀρόρητον εἰς τὸ στήθος του πίσειν καὶ ἐπεθύμει ἀνοικτὸν ὄριζοντα, ὅπως δυνήθη ν' ἀναπνεύσῃ ἐλευθέρως.

Ἀρῶν περιεπλανήθη ἄνω κάτω ἐπὶ μίαν ὥραν περίπου, ἀναρριχώμενος εἰς βράχους καὶ κατερχόμενος κρημνούς, ἔφθασεν εἰς τινα περλίαν, ἐκεῖ αἰσθανθεὶς κόπωςίν τινα ἐκλήθησεν ἐπὶ τῆς χερμοῦ, καὶ σπληνίξας τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῶν δύο χειρῶν του, καὶ ταύτας ἐπὶ τῶν γονάτων, παρεδόθη πάλιν εἰς σκέψεις ἀνικητέας. Αἶφνης ἐξερρήξῃ εἰς δάκρυα καὶ λυγμούς: ὁ ἀνὴρ αὐτὸς ἐκλαίεν ὡς παιδίον. Πέριξ αὐτοῦ ἐπεκράτει βαθεῖα καὶ σιωπηλὴ ἐρημία: μακρόθεν μόνον ἐπὶ τῶν κρημνῶν, τῶν κατερχομένων εἰς τὴν ἀκτὴν, διακρίνετο ποίμνιον ἀρνίων βίσκαν: ἐπὶ μακρότερον ἦσαν καλύθει τινὲς γεωργῶν. Ἐνῶ ἔχυνε πικρὰ δάκρυα, ἔστρεψε τοὺς κλίοντας ὀφθαλμούς του πρὸς τὰς καλύθας ἐκείνας: πόσον ἦσαν εὐτυχέστεροι αὐτοῦ, ἐσκέπτετο, οἱ πτωχοὶ κάτοικοι αὐτῶν! Πόσον θὰ ἐπεθύμει νὰ μείνῃ εἰς τὸ ἡμερον αὐτὸ μέρος μακρὰν τοῦ θορύβου, ἀπομεινωμένος, ἕως οὗ ἡ ψυχὴ του λατρευθῇ ἐντελῶς!

Ἦμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν. Τὰ θαλερὰ δάκρυα τὸν ἀνεκούφισαν ὀλίγον. Ἦδη ἡ ἔσπερα προχώρει καὶ οἱ ἀπόκρημοι βράχοι ἐκαλύπτοντο ὑπὸ βαθυκυλίων σκιῶν, μόνον δὲ αἱ κορυφαὶ τῶν ἀπέναντι ὄρεων ἦσαν, ἐρυθρόχρῆστοι ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ δύοντος ἡλίου. Ὑψιρὸς νυκτερινὸς ἀνεμὸς ἤρχισε νὰ πνέῃ. Ἐπανάλλθε, πάντοτε κεκυφῶς τὴν κεφαλὴν, εἰς τὸν οἶκόν του καὶ ἔνωρις κατεκλίθη, διότι ἠσθάνετο μεγάλην ἀτονίαν σώματος καὶ πνεύματος. Δὲν ἐβόλδυνε ν' ἀποκοιμηθῇ. Ὁ ὕπνος εἶναι καλὸν ἱατρικὸν διὰ τὰ παθήματα τῆς νεότητος, καὶ γλυκὺς ἐπήλθε καὶ εἰς τὸν Λέανδρον, καίτοι οὗτος ἔπασχε τὴν καρδίαν.

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν ἠγέρθη ἡσυχώτερος: ὁ πυρετὸς εἶχεν ἐλαττωθῇ, ἡ ἡμικρανία εἶχεν ἐκλείψῃ, ἐν τούτοις ἄμετρος καὶ ἀπελπιστικὴ μελαγχολία εἶχε καταλάβῃ αὐτόν, ἢτις ἐξεδηλοῦτο ἐν τῇ σιωπῇ του. Ἐρωτώμενος μὲν ἀπάντα, διαρκῶς ὄνειροπολῶν τὴν ἀποῦσαν. Ἐπανέλαθε τὴν ἐργασίαν του σχεδὸν ἐν ἡμέρᾳ. Παρίστα τὸ θέαμα ὀχλήσεως τὴν ἐπαύριον σφοδρῶς τρικυμίας.

Αἰφνίδια μεταβολὴ ἤρχισεν ἐν τῇ ψυχῇ του καὶ συνετελέσθη ἐντὸς ὀλίγου.

Ἐγίνε φίλος τῶν ἀπομεινωμένων περιπάτων, χωρὶς οὐδ' αὐτὸς νὰ γινώσκῃ πῶς. Ἐὰν συνήντα φιλικῶν τι προσώπων ἐμειδία βραυθύμως. Ἀλλ' ἐντελῶς ἡ τρικυμία ἐν τῇ καρδίᾳ του δὲν εἶχεν ἐξαλειφθῇ: ἀντήχει καὶ ἐθορύβει ἐν αὐτῷ, ὡς ἀντηχεῖ μακρὰν ἐπὶ τῶν ὄρεων ἡ βροντὴ, ἀπειλοῦσα νέαν θύελλαν.

Περιπατῶν ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐν ταῖς ἀγροῖς, εἶχε παρατηρήσει ἐπὶ λόφου λίθον τινά, ὅστις ὁμοίωζε μὲ τῶνον. Ἐκεῖ ἐκλήθητο συχνάκις, καὶ τὸν λίθον ἐκείνον ὀνόμαζε σιωπηλῶς τὸν τάφον τοῦ ἔρωτός του. Πολλάκις ἐφαντάζετο ὅτι ὑποκίτω αὐτοῦ ἀνεπαύοντο ἐν ψυχρῷ ὕπνῳ ἡ Ἴρις καὶ αὐτὸς, ἐκλήθητο ἐπ' αὐτοῦ, ἀποβλέπων εἰς τὰ μακρὰν φαινόμενα ὄρη, ὄνειροπολῶν καὶ ρεμβάζων. Ἀλλοτε ἔκαμνε κινήσεις, προδιδοῦσας ὄργην, ἐνίοτε δὲ ἀπήγγελλε φράσεις χαιρετισμοῦ. Πρὸς ποῖον ἀπηυθύνοντο αὐταί;

Ἀλλ' ἡ μελαγχολικὴ διάθεσις, εἰς ἣν παρεδίετο, δὲν ἦτο ἀκριβῶς τὸ φάρμακον οὗ εἶχεν ἀνάγκην, ὅπως ἐντελῶς θεραπευθῇ. Πολλάκις ἐν τῇ ἐρημίᾳ, εἰς ἣν ἐσύχμαζεν, ἔτι ἤκουε φωνάς, αἵτινες περιέπαιζαν αὐτόν ἢ τῷ ἔδιδον μωρὰς καὶ ματαίας ἐλπίδας, ἢ ἤνταίρου τὰς ἀπογοητεύσεις καὶ τὴν ἀπῆλπν τοῦ κόσμου ἢ πτῆσις καὶ τὸ κελῶδημα τῶν πτηνῶν τῷ ἐφαίνοντο κραυγαὶ δαιμόνων. Τὸ πνεῦμά του τότε ἐξηγγριούτο καὶ ἐπίστευεν εἰς παντοδατοὺς δαισιδαιμονίας περὶ πονηρῶν πνευμάτων.

Συνέσφιγγε τὸν γρόνον του ἀπειλητικῶς, ἐνῶ φωνὴ δαίμονος ἐνόμιζεν ὅτι τῷ ἔλεγεν: ἀθλίε, προδομένη παρὰ γυναικός, ἢτις ἐκόλωσε λησμονεῖ, διακτὶ ὑψώνεις τὴν ἀπειλητικὴν αὐτὴν χεῖρα; διακτὶ ἡ βαθεῖα αὐτῆς οὐτὶς ἐπὶ τοῦ μετώπου σου καὶ τὸ βλέμμα ταῦτο, ἐν τῷ ὕπνῳ καίει πυρετὸς μανιώδης; Διακτὶ ἡ ἀπελπισία αὐτῆ; Διακτὶ ὠχρῶς ἐνθυμούμενος τὸ ὄραιον ἐκεῖνο σώμα; Ὡ! μὴ κινεῖς τὸν οἶκτον, ἀξιοθρήνητε μάρτυς τοῦ ἔρωτος! κ.

Καὶ ἀνελύετο τότε εἰς δάκρυα καὶ ὕψαν τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐζήτηε ὡς μεγίστην χάριν τὴν ἐπιστροφήν εἰς τὴν ἀθλίαν καρδίαν του: τῆς ἀπολεσθείσης εἰρήνης.

Ὁ χειμὼν εἶχε παρέλθῃ καὶ ἡ ἀνοιξὶς ἐν ὄλῃ τῇ λαμπρότητι καὶ τῷ μεγαλείῳ τῆς, ἐν ὄλῃ τῇ σφριγῶσῃ νεότητι τῆς, εἶχεν ἀνατελῆ, φέρουσα τὴν εὐθυμίαν καὶ τὴν χάριν εἰς τὰς ρομαντικὰς καὶ πασχύσας καρδίας. Τοιοῦτον ἀποτέλεσμα εἶχεν ἐπιφέρει καὶ εἰς τὴν πολυκύμαντον τοῦ Λεάνδρου καρδίαν. Πρὸς τί ἄλλως τε νὰ πῶσῃ;

Μήπως ἐκεῖνη ἦτο ἱκανὴ νὰ ἐννοήσῃ τὸ κέλος του; ἢ, καὶ οὐσα ἱκανὴ, μήπως ἦτο εἰς θέσιν νὰ τὸ ἐκτιμήσῃ; Πολλάκις οὐκὼν καθ' αὐτὸν ἔλεγε πρὸς τὴν καρδίαν του. Διακτὶ λοιπὸν νὰ ἦσαι τόσον δειλὴ καὶ ἀναγῆρος; Γνωρίζεις καλῶς, ὅτι ἐκεῖνη σὲ κατεδίκασεν ἀμετακλήτως. Δὲν θέλω λοιπὸν νὰ ὑποφέρῃς πλέον: δὲν θέλω νὰ αἰσθάνωμαι πλέον χάριν ἐκείνης τὸν πόνον τῶν δηγμάτων σου κ. Ἀλλοτε ἐφαντάζετο αὐτὴν ἐνώπιόν του: καὶ τότε πρὸς αὐτὴν ἀποτεινόμενος ἔλεγε. «Φύγε: φύγε, καὶ μετὰ τῆς παγερῆς καρδίας σου συναπόφευγε τὴν ἱκανοποιηθεῖσαν ἀλαζονείαν σου. Τὴν ἰδικὴν μου καρδίαν αἰσθάνομαι ζωηρῶν, καὶ πολλὰ ἄλλαι λέπαι θὰ ἠδύναντο ἀκόμη νὰ εὐφραίσθαι ἐν αὐτῇ παρὰ τῇ ὀδύνῃ, ἢν μοι ἐπροξένησας». Σπανίως πλέον τὴν ἐβλεπε, καὶ ὡσάκις τοῦτο συνέβαινε δὲν διήρκει εἰ μὴ ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας ἢ καὶ

δευτερόλεπτα. Ἀληθῶς μέλιστα καὶ ἀπέφευγεν, ὅσκις ἠδύνατο, νὰ τὴν βλέπῃ. Ἡ ἀνδρική του φιλοτιμία εἶχε κενῶς προσβληθῆ, καὶ δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ταπεινωθῆ, νὰ ἐπιτιμῆται ἔρωτα· πρὸς τοῦτο ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν τοῦ πολὺ ἀνώτερον. Οὐδ' ἐνεθάρρουν ζυτὸν ὅσα περὶ αὐτῆς ἤκουε, καὶ ὅσων ἰδίοις ὀμμασιν ἀντελκιδάμετο. Πρὸς τὴν αὐτὴν νὰ μελαγχολῆ καὶ ἐκεῖνη νὰ εὐθυμῆ; πρὸς τὴν αὐτὴν νὰ πᾶσχη καὶ ἐκεῖνη διαρκῶς νὰ γελά, παντοῦ καὶ πρὸς πάντας;

Ἄλλως τε δὲν ἤρκει τοῦτο. Ἐπιθυροῦντο ὅτι ἐρωτοτροπίας ἐδείκνυε πρὸς αὐτὴν κατὰ μὲν οὗτος, ἄλλοτε δὲ ἐκεῖνος, νέοι, οἵτινες κατὰ τὰλλα μὲν ἦσαν καλοὶ, ἀλλ' ἀνεπίδεκτοι εὐγενῶν καὶ ὑψηλοτέρων αἰσθημάτων, ἀποβλέψαντες πάντοτε εἰς τὴν ὑλικὴν ἡδονὴν καὶ τὴν χυδαίαν σωματικὴν ἀπόλαυσιν, καὶ προσποιούμενοι τὸν αἰσθηματικὴν μέχρις οὗ ἐπιτύχων τοῦ σκοποῦ των· εἰς δὲ τὰς ἐρωτοτροπίας αὐτῶν ἐφαίνετο ὅτι καὶ ἡ ἴρις ἐνησμενίζε καὶ τὸν βάνχυσον ἔρωτῶ των δὲν ἀπέριπτεν ὄλωσ. Ἐπραττεν ἄρα γε τοῦτο ἐκ διακροῦ καὶ ἐξ ἀναποδράστου ἀνάγκης, ἥτις εἶχε κατὰ τὴν ἐν αὐτῇ δευτέρῃ φύσιν; ἢ τὸ ἔκαμνεν ἐκ πεσματος πρὸς τὸν σύζυγον, ὅστις ἠθελε νὰ καταπιεζῆ αὐτὴν πάντοτε διὰ στίβας καὶ βραχίους χειρὸς; Ἄγνωστον ὡς ἐπίσης ἄγνωστον καὶ ἀβέβαιον ἦτο ἐὰν καὶ κατὰ πόσον τὰ λεγόμενα εἶχοντο ἀληθείας· τὸ βέβαιον ἦτο ὅτι ἡ στενὴ φιλία τῶν ἀνωτέρω πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς καὶ μέλιστα πρὸς τὸν σύζυγον τῆς Στεφανῶν, χρονολογημένη ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας καὶ ἡ ἐνταῦθεν ἀποτύπωσις τοῦτου καὶ ἡ εἰς τοὺς φίλους του πεποιθήσις διηκούλουν τὴν πραγματοποίησιν τῶν βλέψεων εἰς σκοποῦν αὐτῶν.

Ἀλλὰ συνέβαινε καὶ ἕτερον τι ἀνεξήγητον, εἰ μὴ ἔπρεπε νὰ ἐξηγηθῆ ἢ ἐκ μεγίστης ἀνοησίας τῆς γυναικὸς αὐτῆς, ἢ ἐκ μεγίστης ἐλαφρότητος αὐα καὶ πονηρίας. Οὐχὶ ἀπαξ δηλ. ἔλεγεν εἰς τὸν σύζυγον τῆς ὅτι ὁ δαίμων ἢ ὁ τᾶδε τῆ κλῆνει ἐρωτοτροπίας. Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη τοιούτων δηλώσεων; Ἐὰν ἦτο πράγματι σάφρων γυνή, ἠδύνατο νὰ θέσῃ πάντας εἰς τὴν θέσιν των καὶ νὰ καταδείξῃ αὐτοῖς σπουδαίως ὅτι ἀποτροπίζεται τὰ τοιαῦτα, ἀνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ συζύγου. Ἢ τὸ ἔκαμνεν ὅπως δείξῃ πίστιν εἰς τὸν σύζυγον καὶ οὕτω μᾶλλον τὸν ἀποτυφλώσῃ; Ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἦτο κωκοθέστατον. Γαῦτα ἐν τούτοις ἀκουόμενα ἐτραυματίζον ἐτι μᾶλλον τὴν καρδίαν τοῦ Λεάνδρου· ἀλλὰ τὸ κακὸν ὅπερ τῷ ἐπροξένει, ἐκεῖνη δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ.

Ὁ Λεάνδρος δὲν ἔβλεπε τὴν ὥραν ποτε νὰ ἔλθῃ τὸ ὄφρος, ὅπως μεταβῆ εἰς τὴν ἐσχάτην ἡσθάνετο τὴν ἀνάγκην ἀνακουφίσασθαι καὶ ἡρεμίας σωματικῆς καὶ πνευματικῆς· καὶ διὰ τοῦτο ἐφέτος ἔσπευσεν ἐνωρίταρον ἢ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη. Ὁ ἐξοχικὸς ἀήρ ἔκκευε τὸ ἔργον του. Ἢ ἀνάπαυσις, ἢν ἐπεζητεῖ, ἐπῆλθεν, ἐπῆνεγκε τὴν προτέρην ἡρεμίαν καὶ ἐσοροπίαν. Τώρα ἦσαν τὰ πράγματα ἐν τάξει. Λε-

πτόν αἰσθητικὴν ἡσυχίαν καὶ ἀναδιδομένης ὑγείας κατελκιδάμετο τὰ μέλη του καὶ τὸ πνεῦμά του· ἦτο ἡ κατὰστασις ἐκεῖνη τῆς ἠθικῆς δυνάμεως, ἥτις τόσον εὐεργετικὴ ἔρχεται εἰς τὸν βερνυμῆσαντα ἄνθρωπον. Ἡ σκέψις του ἀπέθετο σοδράξ, ἀλλ' οὐχὶ πλέον πικρά. Ἄβδιδάχθη ἀπὸ τῶν λόφων καὶ βουνῶν ἰκανά, ἔλεγε πολλάκις καθ' ἑαυτὸν συγκινήσεων δὲν εἶναι ἀνάγκη· καὶ ἡ γοητευτικώτερα γυνὴ ἂν παρουσιασθῆ ἐνώπιόν μας, πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ γίνῃ λιθινός, καὶ νὰ περιβᾶλλῃ τὴν καρδίαν του μὲ θώρακα ἐκ πάγου· μόλις τὸ ἀνεῖρον τῆς νυκτὸς πρέπει νὰ γνωρίζῃ, πῶς ἐσωτερικῶς βράζει καὶ καίει· τοῦτο εἶναι καλλίτερον ἢ.

Καὶ βελμηθὼν ὁ συννεφώδης οὐρανὸς τοῦ παρελθόντος εἶχε γίνῃ αἰθριός· τώρα ἐνεθυμειτο τὴν ἴριδα καὶ τὰ συμβῆντα τῶν παρελθόντων, διὸ ταῦτα δὲν τῷ ἐπροξένουν πλέον πόνον. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἐξαιρετικὸν τῶν ἰσχυρῶ φύσεων, ὅτι ὄχι μόνον ἀπομακρύνουσιν ἀπ' ἑαυτῶν λυπηρὰς σκέψεις, ἀλλὰ καὶ ἐπανέρχονται ἐνίοτε εἰς αὐτὰς χωρὶς κόπον καὶ χωρὶς αὐταὶ νὰ προξενώσι πλέον λυπηρὰν ἐντύπωσιν, ἀπὸ ἀπαξ ἀπεφασισθῆ ἢ μεταβολῆ. Πρὸ τινων μνηῶν δὲν ἠθελε νὰ σκέπτηται τὰ παρελθόντα γεγονότα· τώρα προσήλωνε τὸν νοῦν του εἰς αὐτὰ, καὶ τὰ ἔβλεπεν ὡς παράδεισον, ἀπὸ τοῦ ὅπου τὸν ἀπεδιώξεν ἡ τρικυμία τοῦ βίου.

Ἀνάγκυσιν εὐρισκεν ἰδίως ἐν τῇ ἀναγνώσει διαφόρων βιβλίων. Ἐνίοτε ἐλκιδάμετο ἀφορμὴν ἐξ αὐτῶν νὰ ταρχθῆ, ὅποτε βραχίως φράσει τινὲς ἐν αὐτοῖς ἀνέξον παλαιὰς πληγὰς· ἀλλὰ ταχέως ἐγίνετο πάλιν κύριος ἑαυτοῦ· ἀρες, ὦ καρδία μου, ἔλεγεν ὅτι δὲν δύναται πλέον νὰ σταθῆ, καὶ δημιουργήσῃ ἕνα νέον κόσμον εἰς τὰ βῆθη σου, εὐχάριστον, ὑπερήφανον, ἐκτεταμένον.

Εὐχάριστημένος ἤρχισε νὰ ἐπανέχθῃ πάλιν εἰς τὰς παλαιὰς του συναναστροφὰς καὶ φιλίας, ἀλλ' ἐὰν ἠρωτᾶτο ἐν τῷ βῆθει τῆς καρδίας του περὶ τοῦ κόσμου, θὰ ἀπῆντα ὅτι εἶχε βαρυνθῆ αὐτὸν καὶ ὅτι εὐχαιριστότερον θὰ ἔξῃ, ἂν τῷ ἦτο δυνατὸν, μακρὰν αὐτοῦ ἐν ἀπολύτῳ ἡρεμίᾳ. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ὑπερβολή, ἦτο ἐνθουσιασμὸς ὑπὲρ τῆς ἀπομονώσεως βεβιασμένος· διότι προδήλως ἡ ἐρημία εἶναι σχολεῖον μόνον διὰ τὴν ζωὴν, οὐχὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ καὶ ἄχρηστος θὰ κἀταστραφῆ ἐκεῖνος, ὅστις δὲν θέλει, μένων μετὰ τῶν τοῦ κόσμου, νὰ ἐργασθῆ καὶ νὰ ἀγωνισθῆ.

VIII.

Εἶχε παρέλθῃ χρόνος πολὺς. Νύκτα τινὰ τοῦ ἀπριλίου, θερινὴν μᾶλλον ἢ ἐκρινὴν, ἐφ' ἧς πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ ἦδη ἀνεπαύοντο, ὁ Λεάνδρος ἐκάλθητο ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του ἀπέναυον τοῦ γραφείου μελετῶν καὶ γράφων. Ἀήνης ἠθέλησε νὰ ἴδῃ σημειώσιν τινὰ, ἢν εἶχε φυλάξῃ ἐν τῷ συρταρίῳ τῶν χειρογράφων του. Ἐζήτησεν αὐτὴν, ἀλλὰ δὲν τὴν εὗρεν. Ἢ σημειώσις τῷ ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαία· ἤρχισε λοιπὸν ν' ἀδημονῆ καὶ ἀνυπομένως νὰ ἀναζητῆ καὶ ἐρευνᾶ παντα-

χῶ ἐν τῷ γραφείῳ του. Ἐνὸς ἀνεσκέλιζεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, οἱ δάκτυλοι του ἐψηλάφησαν μικρὸν τι, ἐλκιδιστον περιτύλιγμα, ἐρριμμένον εἰς τὸ βῆθος κιβωτίου τινός, ἐν ᾧ ἐφύλαττε τὰς μυστικὰς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολάς. Κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε νὰ παρίδῃ αὐτὸ ὡς ἄχρηστον· σπινθὴρ βιωῆς ἀλλοίας σκέψεως ἔκαμεν αὐτὸν ν' ἀναλάβῃ τὸν φάκελλον νὰ τὸν ἀνοίξῃ, ὅπως ἴδῃ τὸ λησιμονηθὲν περιεχόμενον. Ὅτε τρέμοντες σχεδὸν οἱ δάκτυλοι του τὸν ἤνοιξαν, ὠχρότης διεγύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του καὶ ἀνέφραστος πικρία ἐξωγραφῆθη ἐπὶ τῶν χειλέων του. Ἦτο ἐν αὐτῷ μία ξηρὰ καὶ ἡδῆ ἀπὸ πολλοῦ μεμαρσαμένη μαργαρίτα, προσδαδεμένη μετὰ κλονίσκου ἀνθους ἀμῆ μὲ λησιμῶν αὐτῶν ἢ ἴρις κατὰ τὸν χορὸν τῆς κυρίας Β... καὶ ἄτινα ὁ Λεάνδρος εἶχε περιτυλιξῆ εἰς χάρτην, ἐπιγράφως τοὺς ἐξῆς τέσσαρας στοιχοῦς τοῦ F. Corréo:

Où l'amour don't mon ame est pleine
Retrouvo parmi ses douleurs,
Ton regard dans ces chères fleurs,
Et dans leur parfum ton haleine,

Συνεκινήθη εἰς ἄκρον· ἐξήλθεν εἰς τὸν ἐξώστην, ὅπως ἀποδιώξῃ ὄχληράν σκέψιν καὶ ἀναπνεύσῃ ἀέρα καθαρώτερον. Ἢ νῦξ ἦτο μαγευτικὴ καὶ ἡ ἀγρυπία σιλήνη πλησιφακῆς ἔρριπτεν ἰσχυρὸν φέγγος ἐπὶ τῆς πεδιλάδος, ἥτις ἐξετείνετο ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ ἐπὶ τῆς σειρᾶς τῶν ὀρέων, ἄτινα τὴν περιέστραφον. Τὴν βαθειαν νυκτερινὴν ἡρεμίαν διέκοπτεν μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ κλυθμηρὰ κραυγὴ τῆς γλαυκῆς.

Ἐκεῖ ὁ Λεάνδρος ἐπάλασε πρὸς ἑαυτὸν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῆ. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρύων· καὶ μετ' ὀλίγον, ἐπὶ πολλήν ὥραν, οἱ λυγμοὶ εἰς οὐς ἀφήκεν ἐλευθέρην διεξοδὸν, ἀνεμιγνύοντο μὲ τὴν ὀρῆνον τοῦ πτηνοῦ.

— Τί συνέβαινε ἐντός σου; Ἐσώζετο ἔρα γε ἀκόμη μετὰ πόσον χρόνον σπινθὴρ τις τῆς μεγάλης ἐκείνης πυρκαϊᾶς; Ἠγάπα λοιπὸν ἀκόμη ἐκεῖνην; Ἄν τὴν εἶχεν ἐντελῶς παραδώσῃ εἰς τὴν λήθην.

Τίς οἶδε; πῶθόν. Μὴ δὲν ὑπῆρξεν αὐτὸς ὁ τελευταῖος ἔρωσ του; μήπως δὲν ἦτον αὐτὴ ἡ τελευταία ἔρικυμία τῆς καρδίας του;

II. K. S.

ΣΩΑ ΜΚΡΑ ΜΕΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ.

Ἐπιζωοτία.

Οἱ ῥῶσοι ἔχουν ζωηρότερα τὰ διηγήματά των, καὶ ὅταν ὁ χωρικὸς ἀρρηθῆται οἱ περίεξ συγκινούνται πράγματι. Εἰς τὰ δάση τῆς Ρωσίας σώζονται εἰσέτι πεμπλῆλια δένδρα, ἄτινα σέθενται οἱ κάτοικοι, διότι

*) Ἰδὲ ἀριθ. 89, σελ. 770--772.

κείτηνται ἱστορίαν. Δένδρον τὸ ὅποιον δις ἢ τρίς δὲν ἐλλίγησε ὁ κεραυνὸς καὶ διὰ τῶν κλώνων του σπικάζει τὰ ποίμνια, τὸ δένδρον ἐκεῖνο κρατεῖ σφικτὰ τὴν μυθολογίαν τῶν αἰώνων. Εἰς τὰς ὅπας τῶν δένδρων ἔκρυπτον ἄλλοτε οἱ νομαδικοὶ λαοὶ τοὺς ὠθησαυροὺς τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀφιερώματά των. Ἐν γένει τὰ πανάρχαια δένδρα θεωροῦνται ἱερά παρ' αὐτοῖς.

Ἢ ῥωσικὴ διήγησις ἀρχεται ὡς ἐξῆς. «Πυρὰ ἀνεφάνη ποτε εἰς τὸ μεγάλο δάσος. Εἰς ἐν ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων δένδρων ὄφρις τις ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν τοῦ ποιμένου, ὅστις οἰκτεῖρων τὸ ἔροπετόν ἠπλώσε τὴν βακτηρίαν του σώσας αὐτὸν ἐκ τῶν φλογῶν. Ἄλλ' ὁ ὄφρις μόλις ἐξελθὼν τοῦ δάσους εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὅτι ἐξ ἀπαντος θέλει τὸν θυσιάσῃ. — Ἄλλὰ σὰς ἔσωσε. Ἄδιάφορον εἶσαι ὁ θανάσιμος ἐχθρὸς μου καὶ δὲν δύναμαι νὰ καταισχύνω τὴν καταγωγὴν μου. Ἐν μόνον μέσον δύναμαι νὰ παραδεχθῶ εἰς αὐτὴν τὴν περιστάσιν, ἐπειδὴ μὲ ἔσωσε, νὰ παραδεχθῶ τὴν γνωμοδότησιν τριῶν ζώων, δύο ἡμέρων καὶ ἐνὸς ἀγρίου. Ἐπορεύθησαν εἰς τὸν βοῦν, ὃν εὗρον εἰς τὸν περιβόλον βόσκοντα μετὰ δυσκολίας, διότι ἦτο ἀπόμαχος ὁ βοῦς ἠκροάσθη ἀμφοτέρους καὶ ἀπήντησεν. Ἄδὲν δύναμαι δυστυχῶς νὰ ἀποφανθῶ ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος ἀφοῦ διὰ τοῦ εὐνοχισμού ἐξερηδένωσε τοὺς νεανικούς μου ἔρωτας μὲ ἔθηκεν εἰς τὸ ἔροτρον ἐπὶ δεκαετίαν διαυκαλίζοντα τοὺς ἀγροὺς καὶ τὴν νύκτα αἶροντα τὰ βαρύτερα φορτία διὰ τῆς ἀμῆξης χωρὶς οὐδὲ στιγμὴν νὰ ἐπαναπαυθῶ. Καὶ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο ἢδη γηράσκοντα καὶ φέροντα πληγὰς εἰς τὸν πρᾶχλόν μὲ ἐνέκλεισεν εἰς τὸν περιβόλον τοῦτον ὅπως συνέλθω ὀλίγον καὶ δυνήθῃ νὰ μὲ ἐκποιήσῃ εἰς τοὺς κρεωπάλας, ὅτινες ὀθῆτον ἢ βράδιον θὰ ἀποκόψουν τὴν κεφαλὴν μου. Ἐσαύτη δὲ εἶνε ἡ σκληρότης τοῦ κυρίου μου, ὅστε ὅτε εἰς τὸ γῆρας μοι ἐπιτρέπεται νὰ ἀκολουθῶ τὴν ἀγέλην, ὅπως ἂν οὐχὶ ἄλλο εὐρίσκω στιγμιαίαν τέρψιν εἰς τὰς πωθητάς μου ἀναμνήσεις, εἰς τὰς εὐρείας ἐκείνας πεδιάδας ἔνθα ὁ τᾶλας ἄλλοτε ἐκυρίευν παραπλευρῶς τῆς μητρὸς μου. Ἀποφαίνομαι, ὦ ἄνθρωπε, ὑπὲρ τοῦ ὕψους καὶ δικαίως πρέπει νὰ γίνῃς βορὰ αὐτοῦ. Ἢ ἀπόφασις τοῦ βοῦς ἐκλύνησε τὸν ποιμένα· κατέφυγον εἰς τὸν ἵππον, ἀλλὰ πλειοτέρας τοῦ βοῦς ἀπήρθησε κατηγορίας. ἀφῆρων τὸ βαρύτερον φορτίον ἐπὶ τῶν νώτων μου ἀντὶ ἐνθαρρύνσεως δέχομαι μαστιγώσεις ἀνηλεεῖς. Τέλος ἰδοὺ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διερχομένη ἡ ἀλώπηξ ἦν θερμῶς παρακάλεσαν νὰ γίνῃ δικαιοτήτης. Ἢ ἀλώπηξ τοὺς ἠκροάσθη καὶ κατόπιν τοὺς λέγει νὰ τὴν ἀκολουθήσωσιν εἰς τὸ δάσος. Ἐκεῖ αὐτὴ ἐξέλεξε τὸ ὑψηλότερον δένδρον καὶ εἶπε πρὸς τὸν ὄφριν—ἀνάβηθι ἐπὶ τοῦ δένδρου ἵνα ἴδω τὴν πρῶτην σου θέσιν καὶ τοὺς κόπους οὓς ὁ ἄνθρωπος οὗτος κατέβαλε πρὸς δικαιοσίαν σου. Τότε καὶ μόνον θὰ δυνήθῃ νὰ ἀποφανθῶ ὀριστικῶς καὶ δικαίως. Καθ' ἑν χρόνον ὁ ὄφρις ἀνυψώθη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου ὁ ἄνθρωπος ἤναυτε πύρην εἰς τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου καὶ μετ' ὀλίγον ἀλώπηξ καὶ ἄνθρωπος ἐλάμ-

βανον ελευθέρως τὴν πρὸς τὴν παιδικὰ ἀγούσαν ὁδὸν ὁ ἄνθρωπος ἐσώθη. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ὄφις κατὰ τὴν βελτιωθεῖσαν δευτέραν ἐκδοσιν ἀπολέσθη. Ἐν τούτῳ ὁ ἄνθρωπος ζητῶν νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἀλεπού τὴν παρεκλίσει θερμῶς νὰ περιμείνῃ ἔξω τοῦ χωροῦ καὶ δεχθῆ ἔν μίκρον δῶρον εἰς πετεινὸν καὶ ὄρνυθ. Ἡ ἐλώπηξ ἐπέσθη, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐξηγήθη εἰς τοὺς οἰκειοὺς του ὅτι τὸν συνεβούλευσαν νὰ προσπονήσῃ φονεῖαν αὐτῆν χεῖρ τοῦ δέρματος φέρων μαζὺ τοῦ τὰ δῶρα καὶ τοὺς κυνηγετικοὺς του σκύλους ἐπὶ ματαίῳ προσεπάθησε νὰ ἐξαγάγῃ αὐτὴν ἐκ τῆς ὕλης καίτοι ὡς εὐσπλαγγνος ἄνθρωπος μετήληθεν τὴν γλυκυτέραν γλώσσαν. Ἡ ἐλώπηξ ὅμως ἐγνώσκει τὴν θέσιν τῆς καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ πεισθῆ εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὅποιος φεύγων ἀρῆκε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δῶρα ἢ ἐλώπηξ ἰδοῦσα τὴν ἀνυχώρησιν τοῦ ἀνθρώπου, ἐξῆλθε χωρὶς νὰ ὑποπτεῖται τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ, ὅστις εἶχε κρυφθῆ. Τρέχουσι κατόπιον τῆς οἰ κυνηγετικοὶ κύνας οὗς αὐτὴ μετὰ κόπου μεγάλου ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὴν ὁρμὴν αὐτῶν. Ἀκρυδῆσκα καὶ τετρακυματισμένη ἀνέβη ἐπὶ τινος λίθου ὅπως καθάρσῃ τὰς πληγὰς τῆς. Τότε σκεφθεῖσα ἀπεφάνθη ὅτι δικαίως τιμωρεῖται ἀροῦ εἰς τὴν καταγωγὴν τῆς δὲν ἀναφέρονται δικαιοῦματα δικαστοῦ. Ἐπέσθη ὅτι ὑπῆρξεν ἀνόητος καὶ θὰ ἦναι μωρὰ πάντοτε ἐνόσω θὰ ἐκτίρηται ὅτι θὰ φέρῃ τὴν ὠριότεραν διπλῆραν προξενούσαν εἰς αὐτὴν μὲν τὴν καταστροφὴν τῆς εἰς δὲ τοὺς ἀνθρώπους τὴν θλίψιν.

Διὰ τοιοῦτων παραδειγμάτων ἐμφυσῶν οἱ ρῶσοι χωρικοὶ σθένος εἰς τὰ τέκνα των, ἡμεῖς δ' ἀποροῦμεν ὑστερον, διὰ τὴν οἱ ρῶσοι ἀγαπῶσι τὰ ζῶα.

Τὰ διηγήματα τῶν Ἀράβων εἶναι ἀκόμη ζωηρότερα καὶ ὁ παρεμφεθὲς εἰς τὰ ἐντυκτῆρια τοῦ Καίρου ἔνθα οἱ Αἰγύπτιοι δημηγοροῦν ὅτι ἤκουσε τὰ θαύματα τῆς ἀνδρείας τῶν ἵππων καὶ τῆς καμήλου. Ὁ Ἀραβὸς μένει ἀκηρησῆτος διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἵππου του, τοῦ βόδι καὶ τῆς καμήλου. Ἰδίους ἀφθάλμοις εἶδον κατὰ τὸ 1870 εἰς τὸ κοπιεζόν χωρίον Κάρρ-Σαχτ-ἔνθα οἱ ἡμέτεροι τῶν πέριξ χωρίων Μιντ-Ἐλ-Γαζα, κτλ. ἴστανται εἰς τὰ κοιμητήρια τῶν κοπτῶν ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ ἐξ ἀποστάσεως ἄνευ τοῦ ἑλληνοσ Ιερέως. Εἰς τὸ Κάρρ-Σαχτ εἶδον τοὺς αἰγυπτίους ἵππους γυμνάζοντας τοὺς ἵππους των. Ἐν τῷ καλπασμῷ ἐρόπτοντο ἐκ τοῦ ἵππου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους προσποιούμενοι τὸν πληγωμένον. Πάραυτα ὁ ἵππος ἤραζε τὸν πεσόντα ἐκ τῆς ζώης καὶ ἐσπευδε πρὸς τὸ χωρίον. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τὸ βλέμμα τοῦ ἵππου ἦτο τὸσον ἄγριον ὥστε ἐπτόειτο ὁ ξένος. Μόνον ὁ Ἀραβὸς ἔχαιρε καὶ τὸν ἐπίλοιπ, διότι ἐβλίπε τὴν ἀποσίωσιν τοῦ ἵππου του. Τὸσον δὲ εὐχάριστα εἶνε τὰ ποίμνια τῆς Μεσοποταμίας ὥστε νομίζει τις ὅτι ἀνεστῆθησαν οἱ ποιμένες τῶν ἀρχαίων ἐκείνων πατρῶν. Πέριξ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων φρεσὶν ἀθροίζονται καὶ διακρινόμενοι τῆς ἀρετῆς τῶν πατρῶν των προσφέροντες εἰς τὸν

ξένον τὰς μοναδικὰς καὶ ἀπλὰς περιποιήσεις των ἄνευ τινος πονηρῆς ὀπισθοβουλίας. Εἰσέτι πιστεύουσι οἱ Ἀραβες ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ξένου κρύπτεται ὁ Θεός, διὰ τοῦτο καὶ εἰσι οἱ κορυφαῖοι εἰς τὴν φιλοξενίαν. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα τὰ ζῶα τῶν ἐπαρχιῶν δὲν στεροῦνται πλεονεκτικῶν. ὁ ὄδηγός των κερθάνων τὴν νύκτα διευθύνεται πρὸς τὸν ἀγωγίτην καὶ χρομετίζει εἰς τὸ ὠτίον του ὅτι κερθὸς κερθῆς καὶ ὄρνυθ. καὶ εἰς τῆς θυελλώδεις ἡμέρας τῆς νυκτὸς αὐτὸς καὶ μόνος ἄγει εἰς σωτηρίαν τὸν τὸν ἀγωγίτην καὶ τοὺς ἄλλους ἵππους, οἵτινες τὸν παρακολουθοῦν. Καὶ καθ' ὃν χρόνον ἢ ὄρασις τοῦ ἀνθρώπου ἀμβλύνεται, ὁ ἵππος, τὸ ἄλογον ζῶον, γίνεται ὁ σωτὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ ἐμπορεύματος. Δυστυχῶς ἡμεῖς ἐνταῦθα οὐδένα φιλόφρονον πτόσον δεικνύμεν πρὸς τὰ ζῶα καὶ ἐνόσω ὁ ἄνθρωπος δὲν οἰκτερεῖ τὰ κτήνη ἀδύνατον εἶνε ν' ἀγαπήσῃ τὸν ὁμοίον του.

Καὶ ἐν ἀγγλικὸν ἐπίδορσιον ἐκ τοῦ βιβλιαρίου τοῦ πρώτου σχολιακοῦ ἔτους.

Ἀγγλῶπις ἐκλήθη ἐμπροσθεν τῆς πόλης τῆς οἰκίας του. Εἰς τὴν ἀριστερὰν του χεῖρα ἐκράτει βακτηρίαν καὶ εἰς τὴν δεξιὰν του τεμάχιον ἀροῦ. Εἰς ἀπόστασιν σκύλλος ἐκοιμήτο ξένου κυρίου. Τὸ παιδὸν διὰ ὠπευτικῆς φωνῆς καλεῖ τὸν κύνα παρ' αὐτῷ, ὅστις ἐσπευσεν ὅλως χαρὰ νὰ τιμῆσῃ τὸν νέον ὀπίσει πρὸς αὐτὸν μικρὸν τεμάχιον καὶ ἐνώ ἐτοιμάζετο ἐκείνος νὰ τὸ καταβρωχθῆσῃ τὸν κτυπᾶ ὑπόπλευρα διὰ τῆς ἐξόδου. Ὁ κύων οἰμῶζων ἐπομακρύνεται τοῦ κακοῦ παιδός. Ἀγγλος τις ἐκ τοῦ ἀπέναντι εἶδε τὸ ἀποπὸν τοῦ παιδός καὶ τὸν προσκαλεῖ ἀμέσως δεικνύων πρὸς αὐτὸν τὴν πλῆξιν κλήρη χρημάτων. — Ἀχθε ὅσα χρήματα θέλεις, τὰ δίδω μὲ εὐχαριστήσιν μου. Καὶ καθ' ἣν στιγμήν ὁ νέος ἔθηκα τὴν χεῖρα νὰ τὰ λάβῃ καὶ κερθίζεται δυνατὰ. — Διὰ τὴν μὲ κτυπᾶ ὁ κύριος; — Ἀναποδίδω πάραυτα ὅτι ἔπραξες πρὸ ὀλίγου ἄνευ ἀφορμῆς εἰς τὸν καλὸν κύνα τῆς συνοικίας. Ἐάν τῶρα εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν καλλιέργησ διὰ τοιοῦτων σκλήρων μέσων τὴν ψυχὴν σου ὅποια ἄραγε θὰ ἦνε ἢ θέσις σου ὅταν μεγαλώσῃς. Καὶ τὰ ζῶα ἔχουν δικαιοῦματα ἐπὶ τῆς γῆς ἀροῦ διὰ τοῦ αἵματός των αὐξάνουν τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἐννοεῖται ὅτι εἰσαι Ἀγγλῶς καὶ ὀφείλεις νὰ προστατεύῃς καὶ περιθάλπῃς τὰ κτήνη, ἔτινα σὲ ὑπερετοῦν. »

Ἐν κεφαλαίῳ ἢ κατάστασις τῶν κτηνῶν ἐν γένει εἶναι οἰκτρὰ καὶ ὁ χωρικός ἀγνοῶν τοὺς κανόνας τῶν κτηνοτρόφων τῆς Ἑυρώπης ἐξακολουθεῖ τὴν πατροπαράδοτον περιποίησιν τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ ζώου. Ἐάν οἱ γαιωνοκτῆμονες ἴδρουν μικροὺς σταύλους θὰ ἐμιμῶντο αὐτοὺς οἱ χωρικοὶ καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἢ ἐξίς ἢ θελε ἐξαπλωθῆ. Σήμερον ἐν καιρῷ χειμῶνος τὰ ζῶα στιβάζονται εἰς πενιχρὰ οἰκήματα καὶ ναροῦνται ἐν μέσῳ τῆς μετριωτῆτος τροφῆς τῶν ἀχύρων καὶ τοῦ καπνοῦ τοῦ προσερχομένου ἐκ τοῦ πυρός, ὅπερ εἰς δύο βημάτων ἀπόστασιν διὰ τῶν χλοερῶν ζώων οἱ χωρικοὶ ἀνάπτουσι τὰ ἀτυχῆ ζῶα δεμένα εἰς τὴν

φάτνην κυλιόνται ἐπὶ τῶν κοπρῶν καὶ οὖρων, ὑποψωσκουσῆς δὲ τῆς ἡμέρας σπεύδου εἰς τὰ ἔξω ὅπως διὰ τῶν ποδῶν ἀπωθήσῃ τὴν χύμα καὶ εὐρωσι ρίζας πικρὰς, δι' ὧν ἐρεθίζουσι τὸν στομάχον. Τρέμουσι τὰ ζῶα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ δριμυτῆτος ψύχους, ἔτινα ἀντιχρυσίου καὶ μετὰ τοῦ τόκου ἐπροκηθεύθῃ ὁ γεωργός, ὅστις ἀροῦ βλασφημίαν καὶ ἀποδώσῃ εἰς τὴν κακίαν του τύχην τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν προβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τοῦ δέρματος, τὸ ὅποιον ἢ θὰ πωλήσῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἢ κατασκευάζει δι' αὐτοῦ τὰ πέδιλά του τὸ πλείστον χροῖος τῶν χωρικῶν πηγάει ἐκ τῆς ἀγορῆς τῶν ζώων, ἔτινα ὀλίγον χρόνον τὰ μετχειρίζεται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Μὴ λησμονήσωμεν δὲ καὶ τὸ βερύ φορτίον καὶ τὴν μάλιστα, ἣτις ἀμειλίχως ταλαιπωρεῖ τὰ ζῶα. Ἀλλὰ καὶ ὑπάρχουν μηχαναὶ, ἀλλ' ἐνταῦθα τὰ πάντα διὰ τῶν ζώων μετακινούνται, ἐπ' ὧ εἶναι λυπρὸν νὰ ὑποπέρουσι τὰ κτήνη. Ἐάν ἄραψ γεωργός ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας μετανεχθῆ ἐνταῦθεν θέλει πτοηθῆ διὰ τὴν οἰκτρὰν θέσιν τῶν ἀροτριῶντων ζώων, ὁ ἄραψ γεωργός τῆς Μ. Ἀσίας δίδει μέρος ἐκ τοῦ ἔργου ταυτὸν ἐργάζεται καὶ τὰ σκεπάζει ὅταν φουξῆ ὁ ἄνεμος καὶ ἐνόσω αὐτὸς ἡσυχάζει, ὁ ἐδῶ ὅμως χωρικός διευθύνεται εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ἀροῦ, τρώγει καὶ συνδιαλέγεται, οἱ δὲ βίβας του ἴστανται κερρωμένοι εἰς τὸν αἵμακα, ἔχοντες ἀντὶ τῆς τροφῆς τὸν ἄνεμον τῆς ἀνοίξεως ἢ τοῦ φθινοπώρου κερρῶνται τὰ πλευρὰ των. Ἰσθῶνται καὶ τὰ ζῶα καὶ σπεύδουσι πέρνατα ν' ἀνταποκριθῶν εἰς τὴν μικρὰν περιποίησιν τοῦ κυρίου των. Ὀλίγιστοι ὅμως ἐκ τῶν ὀθωμανῶν χωρικῶν καὶ χριστιανῶν πέρττουσι τούτο, διὸ κερρῶνται εἰς τὴν καὶ ἐν μέσῳ θέρουσι τὰ ζῶα φιλόνται ἴσχαν καὶ ἄνευ τριγῶν, διότι ἢ κόπος καὶ ἢ ἀκθῶροτῆτα ἴνα μὴ μνημονεύσῃ τῶν φθειρῶν ἀρῆρεσε αὐτῆς. Ὅταν καὶ ἐνταῦθα μεταβληθῆ ὁ βίβας ἐπὶ τὸ φιλοφρονετικώτερον οἱ πάντες θὰ δίδωσι τὴν πλῆξιν καὶ θὰ σκεφθῶσιν περὶ αὐτῶν κάλλιον. Ἡ ἐπιδημία καὶ τὰ ἄλλα νοσήματα, κακιστεπτικὰ διὰ τὰ ζῶα, θὰ ἀρθῶσι καὶ οἱ κείληται θὰ σκιρτῶσιν εἰς τὰς πεδιάδας.

Διανυκτερεύσας ἐν τινι γεωργικῷ χωρίῳ ὁ ἀτυχῆς χωρικός, ἀπολέσας τὰ τρία τέκνα του ἐκ τοῦ λαίμου ἔζηται νὰ μάθῃ παρ' ἐμοῦ α ἔάν ἐκ Θεοῦ συνέβῃ ἢ καταδρομὴ αὐτῆ ἢ ἐκ τῆς μαγείας τῶν ἀνθρώπων». Ἐροῖται μᾶλλον τὴν μαγείαν τῶν ἀνθρώπων ἢ τὸν Θεόν ἢ ὀνησιμότης παρὰ τοῖς χωρικοῖς εἶναι ἀνωτέρα πάντοτε τῶν γεννήσεων ἢ γυνὴ ταλαιπωρεῖται πολὺ καὶ ζητεῖται μὲ τὸ κηρίον, φυγαδεύεται ἀντὶ χρημάτων καὶ μάλιστα κατὰ τὸν χειμῶνα. Ὁ Ιερεὺς ὅστις ἠθέλε τοὺς ἀνοψῶται ὀλίγον, κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τανύεται καὶ γινώσκει μόνον τὴν ἀθάνατον κοιλίαν του.

Ἐν Μοναστηρίῳ, 23 Δεκεμβρίου 1892.

ΙΑ. TSIMIS.

Η ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΜΟΥΣΙΚΗ.

Τύποις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου καὶ τῆς Θ. Π. Νεοφύτῳ τῷ Η' ἀφιερωμένον ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς σύγγραμμα φέρων ἐν προμετωπίδι «Νικολάου Β. Παγανῆ, διδασκαλία τῆς κατ' ὄλου Μουσικῆς τέχνης ἵτοι Γραμματικὴ τῆς μουσικῆς γλώσσης». Ἐπὶ τοῦ συγγράμματος τούτου, περιελθόντες εἰς γινῶσιν ἡμῶν, οὐκ ἄσκοπον οὐδ' ἀλυσιτελεῖς κρίνομεν νὰ φέρωμεν κρίσεις τινὰς τοσοῦτω μᾶλλον, ὅση ἑτεροῦ ἐπερ τις καὶ ἄλλος τριῶν τῆς μουσικῆς προλαδῶν ἡμᾶς ἐν τούτῳ, ἐδημοσίευσεν διὰ τῆς «Νέας Ἐπιθεωρησεως» λαμπρὰν βιβλιοκρισίαν τὴν πρωτοτυπίαν καὶ χρησιμότητα τοῦ βιβλίου διακηρύττουσαν. Ὅ,τι ἐν ἐκείναις εὐαρέστως διέγνωμεν, τούτο ἐν μείζονι βαθμῇ διὰ τῆς βιβλίου ταύτης ἐπιστάθῃ ἡμῶν, ἐπὶ τοῦ διανοῦν καὶ φιλοπονία ἀκάματος τοῦ συγγραφέως, οὐ μέντοι μετ' ἴσης κριτικῆς καὶ προσοχῆς εἰς τ' ἀφορῶντα τὸ ποικίλον τῆς μουσικῆς ζήτημα συμπαδίξουσα. Ἐστῶ ἡμῖν συγγνώμων ὁ ἀκάματος συγγραφεὺς ἐάν εἰπωμεν ἀντὶ παρηγορίας ἐκ τῆς ἐπανειληφμένως μελέτης τοῦ συγγράμματος, τὸ μὲν διὰ τούτου σκοπούμενον καλῶς ἐγνωμεν, τὸ δὲ κατὰ πόσον ἢ διδασκαλία τῆς καθόλου Μουσικῆς ἐστῶ καὶ μόνος τῆς Τερτῆς συντελεῖται νῦν παρὰ τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει οὐχί· ἀλλὰ δὲ πρόκειται μόνον περὶ τῆς διδασκαλίας θεωρητικῆς ἢ πρακτικῆς, ἰδοῦ τί ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ λέγει περὶ μουσικῆς ὁ ἀξιώτιμος συγγραφεὺς ἐπαγγέλλεται. «Τὸ ἀνὰ χεῖρας ἡμῶν τούτο πόνημα» διδασκαλία τῆς καθόλου Μουσικῆς τέχνης, ἵτοι Γραμματικὴ τῆς μουσικῆς γλώσσης «καλούμενον προτίθεσται τὴν μετὰ λόγου ἀναγραφὴν τῶν θεωρητικῶν ἐκείνων κανόνων, οἵτινες δύνανται σταθερῶν θεμελιῶν δύνανται χρῆσιμεῖσθαι ἐνθεν μὲν εἰς τὴν ἀναστήλωσιν τῆς πεπτωκυίας ἡμῶν δημιάδους τε καὶ ἱερῆς μελοδίας, ἐνθεν δὲ εἰς τὴν ὑπταίστον κατασκευὴν μουσικῶν ὀργάνων, συμφῶνων τοῖς πατρίοις καὶ ἐκκλησιαστικοῖς ἡμῶν ἔθεσι, τοῦθ' ὅπερ λυσιτελέστατον τυγχάνει καὶ ὑπὸ ἠθικῶν καὶ ὑπὸ ὑλικῶν ἑποψῶν. Καὶ ὑπὸ ἠθικῶν μὲν, διότι θὰ ἐπανελάβωμεν εἰς τὰ πάτρια ἡμῶν ἠθικὰ καὶ ἔθιμα, ἅτοι εἰς τὸν ἀρχαιοπρεπῆ ἡμῶν χαρακτῆρα, ὑπὸ ὑλικῶν δὲ, διότι ἐγκαθιδρουμένης παρ' ἡμῶν τῆς ὀργανοποιίας ὁ ἀπεκτίσωμεν α') ὄργανα μουσικὰ ἀποδίδοντα ἡμῖν μελοδίας συμφῶνους ταῖς φυσικαῖς ἡμῶν ἔθεσι καὶ β') ὁ ἀπαλαχθῶμεν τοῦ ἐξ Ἑυρώπης πορισμοῦ τῶν μουσικῶν τούτων ὀργάνων ἀγοράζοντας, ὥς τοῦτο προσεβήθη, τὴν γλαῦκα εἰς ἀξίαν ἀπδόνος.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων καταφαίνεται ἀληθῶς πρωτοτυπία, ἡλικία ὅμως ἀξιώτης, μουσικῆς συγγραφῆς, διαπραγματευμένης διὰ πρωτοτύπων σκέψεων καὶ ὀρισμῶν καὶ ἰδιαζόντος τῷ συγγραφεὶ ἐργοῦ ἰδεῶν καὶ φρασολογίας τὸ ὅλον ζήτημα ἐν ἑκατὸν περιπέτοις σελίσιν· ἀλλ' ἡμεῖς μακρὰν πάσης προκαταλήψεως δὲν πρότιθέμεθα νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς δευτερεύοντα καὶ ἐπιουσιῶδη ζητήματα, οἷον καὶ τὸ συνδέειν μουσικὴν ἀναμόρφωσιν πρὸς βιομηχανικὴν

καλύπτουσι διὰ μηλωτών και σκαπαμάτων. Βίς ελιγώτερος πρὸς ὄρασην και ἐν ἐπι πλεόν βάρος.

17. — Καί ἕτερος ἐκ τῶν τοῦ πληρώματος, ὁ PORTER, εἶνε ἀγρηστος και ὑποφέρει δεινῶς. Μόλις δύναται ὑποσχεζών ν' ἀκολουθήσῃ ὀπισθεν ἡμῶν.

18. — Τὴν ἑσπέραν τῆς γῆς οἱ ἡμέτεροι σάκκοι ἴσαν τόσω ἀπεκαλυμμένοι, ὥστε μετὰ πολλοῦ κόπου ἤδυνήθησαν νὰ εἰσελθῶμεν ἐντὸς αὐτῶν. Ἡ ὄψις τοῦ πεδίου εἶνε ὄλοσχερῶς διάσπαρτος. Ἐγκαταλιμπάνομεν τὴν χάραν τῶν ἐπιπέδων και ὑπὸ λόφων περιβαλλομένων πύγων και εἰσερχόμεθα εἰς νῆα πεδία ἀργαίας μαρψώσεως, ἔχοντα βῆλη γιγάντια και ἐπιφανῆ ἀνώμαλον και κεκαλυμμένην ὑπὸ πυκνῆς γίνος. Τὸ βῆμα εἶνε ἐπίπονον και βάρυ. Τὸ ἐν τῶν ἐλακίθρων, ἡ Victoria, ἀνατρέπεται ὁ πρόσθιος ὀρθοστάτης, τοῦ ἑτέρου Marco-Polo, ἀναρπάζεται.

Διανυθέντα γμ. 18 1/2 κατ' εἴθετον γραμμῆν ελιγώτερον 2.

19. — Ἡ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον πεδίου τοῦ πάγου διάβασις ἐξακολουθεῖ ὡς ἀδυσχερεστάτη· πολλὰκις τὸ ἐν τούτων καίται κατὰ 2 ἢ 3 μέτρα ὑψηλότερον τῶν παρακαταλείψων αὐτῶ. Ἀποφαρίζω, οὐχὶ ἀνευ στενωφίας, νὰ ἐγκαταλείψω τὴν μεγάλην λέμβον· εἶν ἐπιλόγη ἡ τῆξις τῶν πύγων, ἡ μικρὰ λέμβος δὲ ἀρκεσὴ πρὸς μεταβάσαν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τεμαχίου τοῦ πάγου εἰς τὸ ἕτερον.

20. — Οὐμίγη ὑγρὰ και διαπεραστική· ὁ ἀῖρ εἶνε τόσω σπαρῆς, ὥστε μόλις δύναται τις ν' ἀνεύρῃ τὴν ὄδον αὐτοῦ διὰ μέσου τῶν ἐκ πάγου πεδίων και τῶν ἀπεράντων ἐκ πάγου βράχων. Ἡ χάραν εἶνε βαθεῖα.

21. — Τὸ θερμόμετρον δεικνύει μόνον — 28°, ἄλλ' ὁ ἀνεμος εἶνε φριλέης· πολλοὶ μεταξὺ ἡμῶν πάσχουσιν ἐκ χιμῆτων. Ἀπιράφθαι βρωγμὰ κευρωμέναι ὑπὸ τὴν χάραν ἐκτείνονται ἀκτινῶδην καθ' ἀπασάς τὰς διευθύνσεις διακόπτουσαι τὴν πορείαν ἡμῶν. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, τοῦ στερεοῦ ἐδάφους διαφεύγοντος ὑπὸ τοῦς πόδας ἡμῶν, βυβίζομεθα ἐν τῇ γίνῃ μέγρι τῶν ὤμων. Διανυθέντα γμ. 17· πραγματικὴ πρόδος γμ. 3.

24. — Ἡ ἀπὸ τοῦ ἀκρου τοῦ πεδίου τῆς ἡμετέρας κατασκευασίας ἀπείρις τῆς πείρῃ ἐκτάσεως προξενεῖ ὀλιθῶν εἰς τὴν ἀφελῶδην ἀποθῆναι· ὀδὸν ἄλλα βλέπει τις ἢ πλώρια τεμαχία πάγου, ὕψους 8 μέγρις 9 μέτρων, ἀμορφα, ἀτάκτως κεῖμενα. Ἐξ-ἀπέσειλα πρὸς τὰ ἔμπρῃ τὴν ὑπολοιάρῃν PARR μετὰ τῶν σκαπνῶων αὐτοῦ· ἐργάζονται μετὰ δραστηριότητος· ἀνοίγεται ὄδὸς δύο γμ. μήκους. Ἐμπρός! Ἔχομεν τὴν ἱκανοποίησιν ὅτι ὑπερβαίνομεν τὸν 83ον παράλληλον.

26. — Αἱ σωρεῖαι τῆς γίνος ἔχουσι πολλάκις πάχος 4 μέτρων περίπου. Τὰ ἐκ πάγου πεδία, ὑπερβολικοῦ πάχους, ἔχουσι μετρίαν τὴν ἔκτασιν. Τὰ πέρατα αὐτῶν συνδόνται διὰ σειρὰς συντριμμάτων, πλάτους 4 μέγρι 12 μέτρων, διὰ μέσου τῶν ὀπίων ἀνοίγομεν ἄτρακτον.

28. — Ἡμέρα στυγνὴ και ὀμιγλώδης. Χιονίζει. Τὰ πάντα συντελοῦσιν εἰς ἐπιβροδῶσιν τῆς ἡμετέρας κινήσεως· φρικώδεις ἐκ πάγου λόφοι, βαθεῖα γίνος, ὀμιγλή πυκνὴ ἢ ἐκλογὴ τῆς ὄδοῦ εἶνε ἀδυσχερεστάτη· ἀδύνατον νὰ διακρίνη τις εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων· πείρῃ, πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὰ κάτω, πανταχοῦ, τὸ αὐτὸ ὑποσκελον και πελιδνὸν γράμμα. Τὸ ἐλακίθρον ἐφ' ὃ καίται ὁ PORTER κατοικυλλεῖται ἐπὶ τῶν συντριμμάτων τῶν πύγων. Διανυθέντα γμ. 11· πραγματικὴ πρόδος 900 μ.

30. — Ἡ πτώσις τῆς γίνος ἐξακολουθεῖ. Ἀδύνατον νὰ διακρίνη τις πρὸ αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν δύο ἐλακίθρων. Τὸ νὰ ῥιφθῇ τις ἐν τῇ διαβάσει τοῦ ἐκ πάγου κλύδωνος ὅλ' ἴσο ἐπικίνδυνος παραφροσύνη.

2 μῆτου. — Οἱ ἀσθενεῖς ἡμῶν — τρεῖς τὴν ἀριθμὸν — ἐν ἔγρῳσι κἀλλιον. Φοδοῦμαι μήποις προσεβλήθησαν ὑπὸ στομακῆκης (scotthi). Αἱ δυνάμεις ἀπάντων ἡμῶν φθίνουσι ταχέως.

3. — Ἡμέρα σκοτεινὴ και ὀμιγλώδης. Ἡ ἔκτασις τῶν ἐλακίθρων ὑπεράνω τῶν σωρεῖων τῆς γίνος εἶνε ἀδυσχερῆς και ἐκνευρίζουσα. Ἐν τῶν μεταφορικών ἡμῶν ἐτάφη ὄλοσχερῶς ἐν αὐτῇ, πρὸς ἀνελκυσιν δὲ αὐτοῦ ἐκεῖθεν ἠναγκάσθημεν νὰ κενώσωμεν αὐτὸ ἐξ ὀλοκλήρου.

4. — Ἡ γίνον πίπτει ταχέως και πυκνὴ. Οἱ νοσῆλυοῦμενοι βαινοῦσιν ἐπὶ τὰ χεῖρα. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνδρῶν πάσχουσιν ἐκ δυσκαμψίας και ἀλγηδόνου τῶν κνημῶν. Ἀδύνατον εἶνε νὰ ἐξακολουθήσωμεν βραδίζοντες διὰ μέσου τοῦ διαβάτου τῶν ἐκ πάγου ὄγκων και ἐν μέσῳ τῆς πυκνοτάτης ὀμιγλῆς. Ἐστάθημεν τῆς σκηνῆς.

5. — Ἡμέρα σκοτεινὴ και στυγνὴ. Χιονίζει ἀεὶ ἀλείπτως. Ἀδύνατον εἶνε νὰ σκερθῇ τις περὶ προελάσεως ἐν τῇ ὀμιγλῇ και τῇ γίνῃ ταύτῃ· ὅλ' μένωμεν ἐντὸς τῶν σάκκων ἡμῶν· ὀλοκ τοῦλάχιστον ἐπὶ τινος ὄρας ὅ· ἀπαλλαγόμεν τῆς ὄψεως τῆς περὶ ἡμῆς ψυχρῆς, ὀλιθερῆς, ἀξένου σκηνῆς, ἥτις ἐκτείνεται περὶ ἡμῆς, και ἐν τῇ οὐδὲν ἀνακουφίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῆς μονοτόνου λευκότητος τοῦ ἀπαισίου τούτου ὀκεανοῦ τοῦ πάγου και τῆς πύργης.

6. — Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ διδῶμεν διέξοδον ἐν τῇ φρικώδει λαβυρίθῳ, ἀναρριχόμεθα ἐπὶ τοῦ ὑψηλότερου τῶν περὶ ἡμῆς ἐκ πάγου λόφων· ὄστωις εὐρισκόμεθα εἰς ὕψος 43 και πλεόν ποδῶν ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τοῦ πεδίου. Ἡ ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου ὄρα οὐδὲν τὸ παρήγορον παρουσιάζει· ὁ ὀφθαλμὸς κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν διατρέχει ἀπεράντων ὀλασσαν ἐκ τεμαχίων πάγου, πυκνῶν, συσσωρευμένων, ἐπικειμένων τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δέ. Θερμοκρασία — 24°.

Διανυθέντα γμ. 11· πραγματικὰ ελιγώτερα τῶν 2.

7. — Ἀναχωροῦμεν μετὰ τοῦ πρώτου ἐλακίθρου διὰ μέσου τῶν ἐκ πάγου ἀπορρώγων. Δύο τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν, οἱ Pearce και Shirley, ἀδυνατοῦσι νὰ βραδίσωσιν. Κατακλίνουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ ἐλακίθρου, ὅπερ σφύρομεν ὅσω τὸ δυνατόν ἀπώτερον, εἴτε ἐκφροτόνομεν αὐτὸ ἐκεῖ, ἐπιστρέφομεν μετ' αὐτοῦ κενῶ, ἐπαναφέρομεν αὐτὸ μετὰ τῶν ἀποσκευῶν, και οὕτω καθιζῆς περὶ τῶν λοιπῶν. Ἄλλ' αἱ συνεχεῖς αὐτὰ μεταβάσεις και ἐπιστροφῆς ἀταπονοῦσι τοὺς ἀνδρας.

8. — Τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἡμετέρων σκηνῶν προσομοιάζει μᾶλλον πρὸς κινήτην νοσοκομεῖον ἢ πρὸς κατοικίαν βρωμαλέων ἐργατῶν. Εἰς τοὺς τέως ἀναπήρους ἡμῶν προστεθῆσαν 4 τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἐλακίθρου Marco-Polo, προσβλήθέντες ὑπ' ὀφθαλμίας.

9. — Μετὰ πολλῆς τῆς διασεσεκίας ἀνομολογοῦμεν ἡμῖν αὐτοὺς ὅτι ἀπικτες οἱ ἡμέτεροι ἀσθενεῖς εἶνε πρόγρηται προσεβλήμενα ἐκ στομακῆκης. Ὀδοδείξια ὄθεν ἐλπίς καλλιτερεύσεως τῶν πάσχόντων ὑπολείπεται· ἡμῖν πρὶν ἢ φέρομεν αὐτοὺς ὑπὸ ἄλλους ὄρους διατροφῆς και διαίτης. Ἀναχωρῶ τὴν ἡμέσειαν ὄραν μ. μ. μετὰ τινος ἐλακίθρου κατὰ τὸ ἡμισυ φορτομένου και δύο ἀσθενῶν· σφύρομεν αὐτὸ μέγρι τοῦ πέρατος τῆς γῆς ἀναγείσεως ὄδοῦ τῆς σκηνῆς στηθέσεως και τῆς θεραπευτικῆς ὄψεσεως ὄργανοι

οίσεως, ἐπιστρέφομεν και λαμβάνομεν δύο ἄλλους ἀπομάχους εἴτα μεταφέρομεν τὰ τελευταῖα ἐλακίθρα και οἱ 5 πτωγοὶ ἡμῶν ἀνάπηροι.

Ἡ ὄδὸς τῆς σήμερον ἦτο τοσούτω ελιγώδης ἐν μέσῳ τῶν πύγων, ὥστε ἐδάγη νὰ διατρέξωμεν 12 και 13 γμ. ἐν τῇ βαθυτάτῃ γίνῃ, ὅπου κερδίζομεν ἐν και ἡμισυ. Ὁργανωθέντος δὲ τοῦ καταλύματος, ἀναχωροῦσιν οἱ σκαπανεῖς, ὅπως ἐτοιμάσωσι τὴν ὄδον τῆς αἴθριον.

Μετὰ σοβαρῆς μελέτης ἀποφαρίζω ἄκων και βιαζόμενος νὰ ὀμαρῶ τὴν σταθμὸν τούτον ὡς τὴν τελευταῖον πρὸς βορρῶν. Πάντε ἀνδρες τῆς μικρῆς ἡμῶν στρατίας εὐρισκονται εἰς κατάστασιν τελείας ἐκλύσεως· τέσσαρες ἔλλα δεικνύουσι βραεῖα συμπτώματα τῆς ἀπαισίας μαστιγῆς· τὸ νὰ προγυρῶμεν ἐπὶ πλεόν ὅλ' ἴσο ἔργον παραφροσύνης. Κατηνάλωσαμεν πλεόν τοῦ ἡμισυ τῶν τροφῶν ἡμῶν ἀνεχωρήσαμεν πρὸ 30 ἡμερῶν και ἔχομεν τροφῆς μόνον διὰ 31· ἡ φρόνησις, ἡ ἀρηθρικὴ, αἱ ὀδηγία ἄε ἔλαβον, πάντα ταῦτα φράττουσιν ἡμῖν τὴν πρὸς τὰ πρόσω πρόδον.

12. — Ἐγκαταλείποντες τοὺς ἀσθενεῖς εἰς τὰς φροντίδας τῶν μαγείρων, διευθυνόμεθα πρὸς βορρῶν. Τὸ βῆμα εἶνε ἀδυσχερῆς· βυβίζομεθα ἐν τῇ γίνῃ μέγρις ὀσφός, ἐνίοτε δὲ και ἐξαφανίζομεθα σγδὸν ὄλοσχερῶς ἐν ταῖς βρωγμῆς. Τὴν μεσημβρίαν, ὀρίζομεν τὴν ἡμετέραν ὄρασην: 83° 20' 26". . . . .

13. — Ἀρρῶμεθα τῆς πρὸς νότον πορείας. Ἀναχωροῦμεν μετὰ δύο ἐλακίθρων, ἐγκαταλείποντες ὀπισθεν ἡμῶν τὰς σκηνὰς τοῦ νοσοκομεῖου και τοὺς δυστυχεῖς αὐτῶν ξένους. Διανύσαντες διάστημα τι, ἐκφροτόνομεν τὰ ἐλακίθρα και ἐπαναφέρομεν αὐτὰ εἰς τὸ μέρος τῆς κατασκευασίας. Ἀναξυθέντες πορευόμεθα διὰ μικρῶν σταθμῶν, ἐπιβιβάζοντες ἀνὰ δύο μὲν ἀσθενεῖς ἐφ' ἑκατέρω τῶν ἐλακίθρων, ἕτερον δὲ ἐπὶ τῆς ἐπὶ τοῦ μείζονος τεταμένης λέμβου, και σφύροντες πρώτον μὲν τὰ δύο ἥττον βραεῖα σκευσοφῶρα ἐλακίθρα δι' ἀγρήματος ἐξ ἀνδρῶν, εἴτα δὲ τὸ τελευταῖον δι' ἀπάντων τῶν ὄγκων ἀνδρῶν ὀποστέρωντων. Κατὰ ταύτην τὴν τάξιν γινήσεται τοῦ λοιποῦ ἡ ἡμετέρα πορεία.

14. — Καιρὸς ὀμιγλώδης· ὁ οὐρανὸς συγγεῖται μετὰ τῶν πύγων· ἀδύνατον νὰ διακρίνη τις πρὸ αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν δύο ἢ τριῶν μέτρων. Οἱ πρόσκοποι ἀδυσχερεστάτα ἀνευρισκοῦσι τὴν ὄδον. Ἡ ὄρασις ἡμῶν μειοῦται· μόλις καταναλισκόμεν τὸ παρεχόμενον ἡμῖν ἡμιμόριον (demi-ration). Οἱ ἀσθενεῖς μετὰ μεγίστης ἀπεχθείας ἀποφαρίζουσι νὰ λάβωσι τροφὴν ἢ μᾶσσησι τοῦ διπυρίτου, και διαβεβρωγμένου ἔτι, παραίτιος γίνεται σφοδρῶν τοῦ στόματος ἀλγηδόνου.

15. — Βασανίζομεθα ὑπὸ δόψης, ἦν ἀδύνατον ἡμῖν εἶνε ν' ἀνακουφίσωμεν κατὰ τὰς μὴ τακτικὰς ὄρας· τούτο διότι ἡ μικρὰ τῆς κωσῆμου ὄλης προμήθεια ἡμῶν οὐδόλωις ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ τήκομεν τὸν πάγον ἢ μόνον κατὰ τὰς μεγάλας τῆς ἡμέρας ἐπιστάσεις. Σταθμὸς· χιλιόμετρα 1 1/2.

17. — Μετὰ μακρῆς σκέψεως, ἀποφαρίζεται ἡ ἐγκαταλείψις τῆς ὑπολείπομένης ἡμῖν λέμβου, ἅμα ὡς και ἕτερος τις τῶν ἡμετέρων ἀνδρῶν ἀποβῆ ἀνάικως πρὸς ἔλκυσιν. Ἡ ἐπὶ πλεόν ἀσθενῆς ἀποτελεῖ νέον διὰ τὰ ἐλακίθρα βῆμα, ἀνάγκη δὲ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ πλεόν διὰ πάσης θυσίας πρὸ τῆς ὄλοσχερῆς ἐξαντήσεως τῶν τροφῶν ἡμῶν.

18. — Τὸ ἐπὶ τῆς ἀνωμαλῶς ὄδοῦ και τῆς βαθείας γίνος βῆμα εἶνε ἐπιπονώτατον· πολλάκις ἐπιβάλλεται ἡ στίσις ὀλο-

κίθρου τῆς παραπομπῆς και ἡ κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις πρὸς μινύρεσιν τῆς γαργαθέσεως ὄδοῦ ἔρευνα, ἥτις τοσούτον ἀδυσχερῆς ὑπὸ τῆς ὀμιγλῆς καθίσταται. Διάφορα σημεῖα προαγγέλλουσι προσεγγὴ μεταβολὴν τῆς καταστάσεως τοῦ φέροντος ἡμῆς ἐδάφους· βρωγμὴ παρατηρηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν πρὸ τριῶν ἑβδομάδων εἶνε σήμερον ἐπαισιθῶς πλατυτέρα, ἀπώτερον δὲ τὸ μεῖζον μέρος λόφου τινὸς ἐκ πάγου ἀπώλεσε τὴν ἰσορροπίαν αὐτοῦ και ἀνετρέπη. Αἱ κινήσεις αὐτὰ συμβουλευούσιν ἡμῖν νὰ ἐπιταχύνωμεν ὅσω τὸ δυνατόν τὴν ἡμετέραν ἀναχώρησιν.

17. — Ὁρανὸς κεκαλυμμένος· αἰψίδιοι πτώσεις πυκνῆς γίνος. Ἡ ὄρασις εἶνε δύσβατος· οἱ ἀσθενεῖς ἡμῶν ὀψιπασταὶ σφοδρῶς τιναγμοῦς. Δύο βρωγμὰ ἐπλατύνθησαν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας διαβάσεως, τὰ ἐκ πάγου ὄρα πεδία ἤρξαντο μετακινούμενα.

22. — Ἀδιαιλίπτως ἀπαρλινόμεθα, και ὅταν δὲ ἀνευρισκομεν τὴν ὄδον τῆς σκαπάνης γαργαθέσαν ὄδον, ἀδυσχερεστάτα ἐπαναφέρομεν ἐν αὐτῇ τὰ ἐλακίθρα. Διανυθὴν διάστημα: 1 1/2 γμ.

25. — Διερχόμεθα εἰς τὸν πεδῖον ὑπὸ βραδείας κεκαλυμμένην γίνος και παρεχόμενον ὑπὸ μαστιγῶν, ἐφ' ὃν ἡ ἐργασία τῆς ἀνεκλύσεως τῶν ἐλακίθρων εἶνε ἐκ τῶν ἐπιπονώτατων· ἄλλὰ και ἡ κατάβασις δὲν εἶνε ἥττον δυσάρεστος τοῖς ἀναπήροις, οἵτινες μόλις ἔγρῳσι τὴν χαιρὸν νὰ κλισθῶσι πρὸς τὰ πλάγια πρὶν ἢ ὀπὸ τοῦ ἐλακίθρου καλυφθῶσιν.

26. — Μεσημβριανανατολικὴ καταιγίς, συνοδευμένη ὑπὸ ἀφθῶν γίνων, ἔς ὃ στρόβιλος περιστρέφει και ἐπισωρεῖ. Ἰδοὺ ἡμεῖς καταδεδικασμένοι εἰς ἐντελῆ ἀκινήσιν. Ἀδύνατον νὰ φορτώσωμεν τὰ ἐλακίθρα και νὰ τοποθετήσωμεν ἐν αὐτοῖς τοὺς ἀσθενεῖς, χωρὶς ὅσοι νὰ εἶνε σγδὸν τεταμένοι ἐν τῇ πυκνῇ δίνῃ. Ἄλλως τε δὲ πᾶς ὅλ' ἀκινῆ τις τὴν ὄδον, και εἰς ἀπόστασιν ἔτι ἴσην περὶ τὸ μέγρος ἐνὸς ἐλακίθρου; . . . .

27. — Ἡ μεγάλη ποσότης τῆς καταπεσοῦσης γίνος καθιστᾷ ἀδυσχερεστάτον τὸ βῆμα, τῆς θερμοκρασίας δὲ ἀνευρισκόμενης· ἡ γίνον μεταβάλλεται διὰ τῆξεως εἰς γλοῦδην βρόχου· συμπήρνωται περὶ τὰ ὑποδύματα ἡμῶν και περὶ τοὺς παγοβάτας (patins) τῶν ἐλακίθρων, ὡν ἡ ἔκτασις ἀπαθῆναι ἐπὶ μᾶλλον κοπιώδης. . . . . Ἡ κατάσταση τῶν ἀξιωματικῶν εἶνε καλὴ, οὐχὶ ἄμωσ και ἡ τῶν ἀνδρῶν τοῦ πληρώματος, πλὴν δύο. Ἡγγικεν ἡ ὄρα τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς λέμβου και τῶν μὴ ἀπολύτως ἀναγκάσιων ἀντικειμένων. Ὁ μόνος ὑπολείπεται ἡμῖν σκοπὸς ἡ ὄρα τὸ δυνατόν ταχύτερα εἰς τὸ πλεόν ἀγίξις.

31. — Ὁ καλύπτων μικρὰν τινὰ λιμνὴν πάγου βήγγεται ὑπὸ τὸ ἐν τῶν ἐλακίθρων, μετὰ μεγάλου δὲ κόπου καταρῶσθαι νὰ παρακωλυθῇ ἡ ὄλοσχερῆς τοῦ ἐλακίθρου καταβύσις, ἥτις ὅλ' ἴσο ὄλεθρα εἰς ἕνα τῶν δυστυγῶν ἀναπήρων, στερεῶς ἐπὶ τούτου προσδεδεμένοι.

Ἡ βία τοῦ πνέοντος ἀνέμου ἀναγκάζει ἡμῆς νὰ σταθμεύσωμεν ἀδύνατον νὰ διακρίνη τις πρὸ αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν δύο βρωμάτων. Ἡ ἀδιαιλίπτως πίπτουσα γίνον και ἡ ὑπὸ τῶν συστρεφόμενων πνευμάτων τοῦ ἀνέμου ἐγειρομένη καθιστᾷ τὰ ἐνδύματα ἡμῶν διάβροχα. Ἐσμέν διάβροχοι, κατελυγμένοι, τρέμοντες ἐκ τοῦ ψύγους. Διανυθὴν διάστημα: ελιγώτερον τοῦ ἐνὸς χιλιόμετρον.

1 ἰουνίου. — Αἱ καταιγίδες διαδέχονται ἐναλλάξ τὰς πτώσεις τῆς γίνος. Ἡ ἀρχαία ἡμῶν ὄδὸς εἶνε ὄλοσχερῶς παφρογμένη· ἀναγνωρίζομεν αὐτὴν μόνον διὰ τῶν τότε ἀποριφθέντων ἀκρίων τῶν σιγῶν ἢ τῶν ἐκ λευκοσπείρου κυττῶν, ἅτινα ἀποτελοῦσι

τὰ ἔργη τῆς πρώτης ἡμῶν διαβάσεως. Τὸ βῆμα εἶνε δυσχερέστατον ἐνίοτε βυθίζομεθα μέχρι τῶν ὠμων.

2. — Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσθενῶν αὐξάνει ἐπὶ πλέον. Ὅσον μόνον ὑπολειπόμεθα, οἷν δύο ἀξιοματικοὶ καὶ ἕξ ἄνδρες, βεβαίως οὐχὶ ἐντελῶς ὄντες. Πάντε ἀσθενεῖς κατὰ κλίμακα ἐπὶ τῶν ἐλαττωμένων, οἱ δὲ λοιποὶ τέσσαρες μόλις δύνανται νὰ σφραγίσθωσι γυμνασίου ὁμοίαν αὐτῶν. Βαδίζομεν κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν: Ἄπαντες οἱ ἄνδρες σφραγίσαν τὸ μέγα ἐλαττωμένον ὅσον τὸ δυνατόν ἀποτέρον εἶτα ἐπιτρέψομεν καὶ λαμβάνομεν τὰ λοιπὰ δύο, εἰς δύο διζήματα τμήματα. Προσέτιον εἰς ταῦτα ὅτι, ἰσχυρῶς ἀπολλόμενοι τὰ ἔργη τῆς ἐξῆς, ἀνεγκλιόμεθα ν' ἀναλάβωμεν τὴν σκαπάνην καὶ τὰ πύλα.

3. — Προσπαροῦμαι τῶν ἐλαττωμένων καὶ μετὰ πολλῶν κόπων φθάσω εἰς τὴν παραλίαν μετὰ τοῦ ὑποπλοιάρχου Ραίτ. Ἄνευρίσκωμεν ἐκεῖ πρόσφατα ἔργη βημάτων ἀνθρώπων καὶ ἐνδὸς ὑπὸ κωνίων συρμένον ἐλαττωμένον. Σημειώσις τις πληροφανεῖ ἡμᾶς ὅτι ὁ πλοίαρχος μετὰ δύο ἀνδρῶν ἐφίλασεν ἐνταῦθα καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὸ πλοῖον! Ἐπιτρέψομεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἄνδρας.

4. — Ἡ μὲν ὑπολοιπόμενη ἡμῶν ἐλπίς πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀσθενῶν ἡμῶν εἶνε ἡ ταχίστη αἰτησις βοήθειας. Ἀποφασίζεται ἡ εἰς τὸ πλοῖον ἀνεχώρησις τοῦ Ραίτ τῆν πρώταν τὴν πύλαν. Μόνος θὰ διατρέξῃ, ἐν μέσῳ τῶν βαθέων σωρῶν τῆς χιόνος καὶ τῶν ὕψων ἀπορρώγων τοῦ πάγου, τὰ ἀπὸ τοῦ Αἰορίε χωρίζοντα ἡμᾶς 55 χιλιομέτρα.

5. — Ἄπαντες οἱ ἡμέτεροι πάσομεν καὶ μόλις δύνανται νὰ κινήσῃσιν. Ὁ εἰς τούτων, ὁ Ρορτεῖ, εἰς κακίστην εὐρίσκαται κατὰστασιν.

6. — Ὁ δυστοχὴς Ρορτεῖ ἀπῆλθεν. Τὸ ναυτικὸν σῆμα κατεβιάσκατες μαστίον καὶ διὰ τῆς ἐθνικῆς σημαίας καλύψκατες τὸ σῆμα, ἐγκαταλείπομεν ἅπαντες, πλην τῶν τεσσάρων βαρύτερον ἀσθενούντων, τὴν σκαπάνην, τὴν θῆν τῆς πρώτης ὥραν τῆς νεκρωσίου ἀκολουθίας ἀνεγνωσέσης, ἐμπιστευόμεθα τὰ λείψανα εἰς τὴν πεπηγυῖαν αὐτῶν κκοιτίαν. Χωδόνισθός σταυρὸς μετὰ καταλλήλου ἐπιγραφῆς, κατασκευασθεὶς ἐκ μῆκος κώπης καὶ ἐξ ἑνὸς ὀρθοστάτου τοῦ ἐλαττωμένου, ἐτέθη ἐπὶ τοῦ τάφου.

7. — Οἱ ἀσθενεῖς ἡμῶν εὐρίσκονται εἰς κατὰστασιν μεγίστης ἐκλύσεως. Ἀπάντων οἱ ὀφθαλμοὶ μετ' ἀγωνίας στρέφονται πρὸς νότον. Σημειώσις ἐν τῇ ἡμέρᾳ σκοταίνον τι ἀντικείμενον προσωρῶν ταχέως αἰσθανόμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς καταβλαλλομένους ὑπὸ τῆς συγκινήσεως. Εἶνε ἄμαξα συρμένη ὑπὸ κωνίων, ἐφ' ἧς ἐπιβάθουσι δύο κῆποι τοῦ Αἰορίε! Μόλις δύνανται οἱ ἡμέτεροι ἄνδρες νὰ ζητωκραυγήσῃσιν πρὸς ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν. Γενικὴ χειραψία. Πληροφανεῖ ἡμᾶς ὅτι ὁ πλοίαρχος καὶ ἅπαντες οἱ ἀξιοματικοὶ καταβλήσονται ἐπὶ κεφαλῆς ἀποστολῆς ἐροῦσιν.

8. — Ἡ συνδεία τοῦ πλοίαρχου καθίσταται ὀρατὴ. Διὰ τῆσσι τὴν διὰ σημαίων διακόσμησιν. Τὴν μεσημέριαν καὶ 45 λεπτά, διαγόμεθα ἐγκάρδιον τῶν ἡμετέρων φίλων ἀνεγκλιόμεν. Ὁ χρόνος ἐπιτελεῖ ἀνεχωρήσειν ἡμᾶς, τῶν βαρύτερον ἀσθενούντων κατακλιθέντων ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῶν κωνίων συρμένου ἐλαττωμένου.

9. — Αἱ κώπαι ἡμῶν εἶνε λίαν ἐξησθενημένοι, ἀλλ' ἡ ἰδέα τῆς προσερχοῦ ἐν τῷ πλοίῳ ἐκπύου ἐνισχύει ἡμᾶς εἰς τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν.

Τέλος φθάσαμεν εἰς τὸ πλοῖον τὴν 1 1/2 ὥραν τῆς πρώτης τῆς Παρασκευῆς, 14 ἰουνίου.

Καὶ αὕτη μὲν ἡ περιλήψις τῆς ἐπισήμου τοῦ Μαρκίου ἐκδόσεως. Ἄτις, νομίζομεν, καὶ μόνη ἴσκει ὅπως δώσῃ ἡμῖν ἰδέαν τῶν δυσχερειῶν, αἵτινες παρουσιάζονται κατὰ τὰς ἐκείναις εἰς τὰς πολιτικὰς θαλάσσας ἢ πεπηγυῖας χώρας ἐκδρομῆς. Καταβιβάζοντες δὲ διὰ τῶν πολυαριθμῶν δοκιμῶν, περὶ τῶν ὁρίων τῶν ὁρίων ἐγένετο λόγος ἐν τῇ ἐν ταῖς στήλαις ταύταις δημοσιευθεῖσθαι σειρῇ τῶν ἡμετέρων περὶ πολιτικῶν ἐκδρομῶν ἄρθρων, ὅτι ἀδύνατος εἶνε ἡ διὰ πεζοπορίας κατὰκτισίς τοῦ πλοῦ, ὁ ἀτρόμητος θαλασσοπόρος κ. Fridjof Nansen, οὐδὲνος τὴν ἀναχώρησιν ἐγκαίρως κατεστήσαμεν γνωστὴν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώστασι, ἀνέλασθε τὴν ὀριστηκίαν τοῦ προβλήματος ἴσθιν, μετ' ἐπισημασμένην μελέτην τῶν αἰτίων, αἵτινα παρεκώλυσαν τὴν μέχρι τοῦδε ἐπιτυχίαν τοῦ μετὰ τῶσδε ἐπιμονῆς καὶ ἀξιοθαυμάστου ἐθελουσίας ἐπιδιωχθέντος σκοποῦ. Ἐκ τῆς μελέτης ταύτης ὁ Nansen ἐπειθεῖται ὅτι τὸ ναυάγιον τῶν μέχρι τοῦδε πρὸς κατὰκτισιν τοῦ πλοῦ ἐκδρομῶν δέον ν' ἐποδοθῆ εἰς τὴν μὴ ἐπιτυχή ἐκδρομὴν τοῦ θαλασσοπόρου, ὅπως κατὰ ταύτας ἐκδρομὰς ἔσονται. Τῶ ὄντι, γνωστὸν τυγχάνει ὅτι τῶν ἐν ταῖς πολιτικαῖς θαλάσσαις ὁρίων, τὰ μὲν φέρονται ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ὅσον τὸ παραρτήμα τὰς ἀνατολικῆς τῆς Γροιλανδίας μέγα πολιτικὸν βῆμα, τὰ δὲ ἔχουσι διεύθυνσιν ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν, καὶ τοιαῦτα εἶνε τὰ διαρρέοντα τοὺς πορθμούς τῆς Ζέμβλας καὶ τοῦ Βέριγκ, ὡς καὶ τὰ γενόμενα συνέπειά τῆς ῥοῆς τῶν πολυαριθμῶν τῆς Σιθονίας ποταμῶν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο βῆμα, ὅπως ὁ κ. Nansen ἔχει τὴν ἀξιοθαυμάστον πεποιθῆσθαι ὅτι οὐ συναντήσῃ περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λένα, ἀποτελεῖ τὴν βῆσιν σύμπτωσης τοῦ τολμηροῦ ὁδον καὶ μεγαλοφροῦς αὐτοῦ σχεδίου. Ἡ ὑπαρξίς τοῦ βῆματος τούτου κείται διὰ τὸν ἀτρόμητον ἄνδρα ἐκτός πάσης ἀμφισβητήσεως. Τὰ συντρίμματα τῆς πρὸ τῶν Σιθονικῶν νήσων ἀφθυσθεῖσθαι ἰσχυρῶς ἐνεργήσαν ἐπὶ τῆς μεσημβρινοδυτικῆς τῆς Γροιλανδίας ἀκτῆς, ἐπ' αὐτῆς δὲ ἀνευρέθη ἀρπάγη προσερχομένη ἐκ τῆς Αἰαίας, ἡτις διέπλευσεν ὅπως ὁμολοῦσιν τὴν ὀλικὴν θαλάσσαν. Ἡ ἀφύσχος ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς τῆς Γροιλανδίας ἀκτῆς παραδομένη φυλκία προσέρχεται τὸ μὲν ἐκ τῆς Ἀμερικής, τὸ δὲ ἐκ τῆς Σιθονίας, ἐπομένως τὸν αὐτὸν διανεῖ δρόμον. Ἐπὶ τούτων καὶ ἄλλων γεγονόντων ἐστίμησεν ὁ Νορβηγὸς θαλασσοπόρος τὸ μεγαλεπήβολον αὐτοῦ σχέδιον. Ἀλλὰ, καίπερ πλήρης πεποιθῆσθαι, οὐδὲμος παρελείψεν ὁ Nansen τὴν ἐφορμὴν πάντων τῶν μέτρων δι' ὧν οὐδὲ βυθισθῆ νὰ ἀγάγῃ εἰς αἶσαν πῆρας τὸ ἴσ' αὐτοῦ ἀγαλῆθῃν σχέδιον. Γνωστὸν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώστασι τυγχάνει ὅτι ὑπὸ τὰς ἀμέσους ὁδηγίας αὐτοῦ κατασκευασθῆ ἐν τῷ ὄρει τοῦ Redvig παρὰ τὴν Laurvig (Νορβηγία) πύλων, 350 τόνων χωρητικότητος, οὗτινος τὸ ἄκλιμα διαφέρει οὐσιαστικῶς πάντων τῶν τῶσδε ἐν τοιαύταις περιστάσεσι χρησιμοποιούντων. Τὸ πλοῖον τοῦτο χαρακτηρίζεται ἰδίᾳ ἐκ τῆς στερεότητος τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ, διότι πρὸς τοῦτο ἐκρη-

1) Ἡ ἀναχώρησις ἐγένετο τὴν 13)25 ἰουνίου ε. ε.

δημοιοῦνθσαν οὐκ ἐπιτότητα καὶ παχύτητα ξύλα, τριπλοῦν ἀποτελοῦντα ὄρακα, ὁ δὲ Nansen νομίζει ὅτι ἐνεκα τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ οὐ δύνασθαι τοῦτο ἀφ' ἐνὸς μὲν ν' ἀντέξῃ εἰς τὰς πύλας τῶν πλωτῶν πάγων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐπιπέσῃ δι' ὀλισθησεως ἐπ' αὐτῶν. Τὸ πλοῖον ἐν ἄλλοις εἶνε ἐξωδιασμένον δι' ἀεροστάτου σφαιροῦ (σφίρι). Δυναμένου ν' ἀναχθῆ εἰς μεγάλα ὕψη πρὸς ἐνδιαφεροῦσας ἐπισκοπήσεις, ὡς καὶ δι' ἐλαφρῶν καὶ φορητῶν λέρων, αἵτινες προορίζονται ὡς καταφύγιον, ἐν ᾗ περιπέσει (καίτοι τοῦτο ἀντίκειται εἰς ἀπάσας τὰς τοῦ Nansen βλάβεις) ἰθὺλον ἀναγκασθῆ νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ πλοῖον.

Ἐντόμωα αὐτῶ ἀπὸ ψυχῆς εὐπλοῖαν καὶ ἐπιτυχίαν.
ΝΑ. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τὸ τελευταῖον ἐξ Ἀθηνῶν ταχυδρομησὸν οὐδὲν μὲν ἐκόμενον ἡμῖν ἀξίον λόγου ὡς πρὸς τὴν πορείαν τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτικῶν πραγμάτων, διαμνησθέντων ἐν τῇ αὐτῇ σταθμῇ καταστάσει, ἐγνωρίσθη δὲ ὡς ἡμῖν τὴν κατὰ πάντα αἰσίαν γέννησιν καὶ δευτέρου υἱοῦ τοῦ διαδόχου τοῦ Ὁρόνου Κωνσταντίνου, ὅπως ἀποτελεῖ ἐν τῇ παρούσῃ μάλιστα δυσθύμῳ περιόδῳ εὐφρόδυνον τῷ ἑλληνικῷ λαῷ καὶ παντὶ φίλῳ τῆς Ἑλλάδος γεγονός, ὅτις διὰ νέου κρῖνου συνδέον τὸ ἔθνος πρὸς τὴν ὀσημέραι δημοτικωτέραν γινομένην δυναστείαν, τὴν μόνην ἀναντιρρήτως ὑπολειπομένην ἀγκυραν σωτηρίας, ὡς καὶ τὴν ὕψιν πάντων τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν προσηψάντων τεχνικῶν κωλυμάτων ἐν τῇ κοινῇ διαδρομῇ, ἢς ὀριστικῶς πλέον ἐνώπιον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τελοῦνται σήμερον πανηγυρικῶς τὰ ἐγκαίνια γεγονός, καὶ τοῦτο ἰκανῶς ἀνακουφιστικόν, ἀπὸ τῆς βαρυσυμίας, ἡτις πιεθεῖ τὸ ἑλληνικὸν ἐπὶ τῇ παρατάσει τῆς οἰκονομικῆς καχεξίας καὶ ταῖς ἐξ αὐτῆς διηρητικῆς συμβαινούσαις ἰδιωτικαῖς οἰκονομικαῖς καταστροφαῖς. — Ὑπὸ τὴν ἐποχὴν μάλιστα ταύτην τὸ δεύτερον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος γεγονόντων δυναται νὰ ἐμπνεύσῃ πολλὰς ἐλπίδας, ἀφοῦ πανθομολογούμενον τυγχάνει ὅτι πᾶν προσετιθέμενον μέσον συγκοινωνίας, μάλιστα διεθνούς, καὶ νέαν πύλιν εὐμερίας καὶ πλοῦτος δυναται ν' ἀποτελέσῃ. ὅταν ὁ δυναμὸς ὑπὲρ πάντα ἄλλον νὰ ἐπωληθῆ ἢ αὐτοῦ λαὸς γινώσκῃ νὰ ἐκμεταλλεῖσθαι προσεκόντως ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀναπτύξεως, τῆς ἠθικῆς, τῆς βιομηχανικῆς καὶ τῆς ἐμπορικῆς, τὴν στενωτέραν οὕτω γινομένην συνάθειαν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐδτίαν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. — Ἐπειτα ἡ αἰδία συνέλευσις τοῦ μεγάλου τούτου δημοσίου ἔργου δύναιται καὶ δι' ἄλλου τινὰ λόγον νὰ παρελθῇ ἀμύγη τὴν ἀπ' αὐτοῦ εὐφροσύνην. Κατ' οὐδὲν ἐμπροσθάσα τὸ δημοσίον ταμίον, δὲν κινδυνεύει διὰ τῶν μεταγενεστέρων ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους ἀποτελεσμάτων αὐτῆς νὰ προσεγγίσῃ ἐν τῷ μέλλοντι τὰς ἀπογορευθῆσας ἐκείνας, αἵτινες διὰ τὴν ἀπὸ τινος χρόνου ἀποκαλύφθεισαν

μετὰ πάντων τῶν διεθνῶν ἐπακολούθων αὐτῆς κατὰστασιν ἡμαῦροςαν τὴν χαράν, ἢν ὁ Ἑλλῆν τῶς ἠσθάνετο, βλεπόντων συντελουμένων ἀλλεπαλλήλους τὰς διαφόρους σιδηροδρομικὰς γραμμάς, ὧν ἡ διὰ θανείων καὶ τῶν πολυβυλλῆτων ἐκείνων οἰκονομικῶν συνδυασμῶν τοῦ κ. Τριμισπῆ κατασκευὴ ἐπινεγκε κατὰ μέγα μέρος τὰς παρούσας δυσχερείας.

Ἡ ἐκδοσις τῶν τῆ παρελθούσῃ κυριακῇ διεξαχθεισῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἢν νῆαι αὐτῆς τοῦ κ. Σταμπούλωφ. — Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, εἰς ὃ ἐρχομεν ἴδῃ προδιατεθειμένον τὸν ἀναγνώστην, ὑπομνήσαντες αὐτῶ τὴν περὶ τὸ δημοσυγγεῖν εὐνοϊκᾶς αὐτῶ πλειονοψηφίας δεινότητα τοῦ βουλγαροῦ πρωθυπουργοῦ, οὐδένα βεβαίως οὐ ἐκπλήξῃ λεπτομέρειαί τινες ὅμως περὶ τῶν περιστάσεων, ὅψ' ἄς τὸν νέον αὐτοῦ θρίαμβον κατήγαγεν ὁ πρότος τῶν συμβούλων τοῦ πρίγκιπος Φεϋνδάνδου, περιστάσεων δὲ, αἵτινες ὀλοῦσι φανερά τὰ μέσα, δι' ὧν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπετεύχθη, ἐξηγοῦσιν ἐτι μᾶλλον τὸ πρῶμα, μάλιστα δὲ τὴν μικρὰν ἐπιδρασίαν, ἢν ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου ἰδυνήθη ν' ἀσκήσῃ ἡ ὀρωσθῆλοπο ζωτικώτερον καὶ θαρραλέωτερον, ἰκανῶς δὲ συντεταγμένως ἐνεργήσασα νῦν ἀντιπολιτευσίς. — Αἱ περιστάσεις αὐταί εἶνε ἡ ἀπὸ τοῦ ἀγῶνος ἀποχὴ τοῦ πλείστου τῶν ἐκλογῶν, ἢ εἰς τὰς κλίμακας δὲ προσελεύσει μόνον τῶν διατεθειμένων νὰ ὑπερηφῆσῃσιν τῶν κυβερνητικῶν ὑποψηφίων. Καὶ πρὸς πίστωσιν τοῦ λόγου ἀρκεῖ ἐν μόνον παραδειγμα, τὸ τῆς σχετικῆς μάλιστα ἐν τῷ πολιτικῷ βίῳ προσημῆσι καὶ φυσικῶς μάλιστα δυναμένης νὰ ἐνδιαφέρηται περὶ τῆς τύχης τῆς πατρίδος περιφέρειας, τῆς Σοφίας. Τῆς ἰδυνάτου νὰ φαντασθῆ ὅτι ἐκ τῶν δεκατετραεκαχθίων ἐκλογῶν τῆς περιφέρειας ταύτης παρὰ τὸ ἐξαιρετικῶν ἐνδιαφέρον, ὅπως δι' οὗς ἐν τῇ τῆς παρελθούσῃς κυριακῆς Ἐπιθεωρηθεῖ ἡμῶν λόγους εἰσομεν ἔφερε νῦν ὁ ἐκλογικὸς ἀγῶν, θὰ προσερχομεν εἰς τὰς κάλπας μόνον τρεκαχθιοὶ καὶ 128 πολῖται, ὅτινες ἅπαντες σχεδόν (3116) θὰ ὑπερηφῆσῃσιν τοῦ κ. Σταμπούλωφ. Καὶ ὅμως τὸ πρῶμα οὕτως ἐγένετο, μαρτυροῦν μᾶλλον ἢ ἐπαρκῶς τὴν τελειότητα, εἰς ἢν τὴν τέχνην τοῦ διεξάγειν συνταγματικῆς ἐκλογῆς προήγαγεν ὁ ὑπὲρ τῶν βουλγαρικῶν ἐλευθεριῶν, ὡς ἀπειλομένην ὑπ' οὐκ οἶδαμεν τίνος, κοπιόμενος ἀδικαίπως πρὸς ὄρος τοῦ ἐν Σοφίᾳ ὑπουργικοῦ συμβουλίου. Ἡ τελειότης αὕτη συνίσταται εἰς τὸν ἀπλοῦν καὶ καθαρὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ ἐκλογικοῦ περιόδου ἀπὸ πάντων τῶν ὑπόπτου ἀντιπολιτευτικῶν προθέσεων, διεξαγόμενον εἶτε δι' ἀπειλῶν καὶ προηγουμένης ἐκφοβήσεως καὶ βίας εἶτε δι' ἄλλων μέσων, τὸν αὐτὸν ὑπερεπὸντων σκοπόν. — Ἀλλ' ἡ ἀναλογία τῶν ἀποσχόντων πρὸς τοὺς προσεζωθέντας, τῶν πρῶτων ὑπερβαίνόντων τὰ τρία τέταρτα τῶν ἐκλογῶν, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν Σοφίας, ἢς τοὺς ἀριθμοὺς ἔχομεν ὑπ' ὄψει, εὐλόγως δὲ δυναμένων νὰ λογισθῶσιν ἐν τοῖς ἀντιπολιτευομένοις, δὲν ἀποδεικνύει ἡλίου φαινόνονον ὅτι ἐλαχίστη μόνον τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ μειονοψηφία ἐξακαλοῦθεῖ συνταξοσμένη τῷ δημοσυγγῷ τῆς ἐνεστώσης τραγελαφικῆς θέσεως τῆς ἡγεμονίας, ὅτι δὲ ἡ μεγίστη τοῦ ἔθνους πλειονότης διῆδεν ἐπὶ τέλος τοῦ ἀγῶνι τὴν χώραν ἢ ἀρχομανία ἐνὸς ἀνδρός, κέρειν τοῦ ἰδίου συμφρονότος μὴ ὀ-

κνούντος να θυσιάσει το παρόν και το μέλλον. τα πολιτικά και τα εκκλησιαστικά συμφέροντα της πατρίδος αυτού; — Τοῦτο ἀποτελεῖ ἀναντιρρήτως πρόδοον, ἀλλ' ἀτυχῶς πρόδοον, ἢς ἀντικτικῶς μόνον μέχρι τοῦδε ἐνεργούσι τὰ ἀποτελέσματα, οὐ ἔνεκα καὶ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ ἕφεστος κυβερνητικοῦ ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ καθεστῶτος ἐξασφάλισης — Ἄν μὴ τι ἐπέλθῃ ἀπρόσπτον — ἐπὶ μίαν ἐτι ὄλην πενταετίαν, ἐνῆ ἐνεργότερα τις τοῦ φρονήματος τῆς χώρας ἐκδιώξει δι' εὐσταθοῦς ἀπαιτήσεως τῆς ἐκλογικῆς ἐλευθερίας ἡδύνατο νὰ καταστήσῃ διάφορον ὅλως τὴν ἐκδοσὶν τοῦ ἀγῶνος τῆς παρελθούσης κυριακῆς. — Νῦν ὑπολείπεται τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐλέγχου, ἐν ἐπὶ τῶν κυβερνητικῶν πράξεων ἐλευθερώτερον καὶ μετὰ μείζονος ἡδὴ ἢ τὸ πρὶν κέρους θ' ἀσκήσῃ ἢ ἀποσπῶσι ποτε πλεόν ἔργῳ ὑψηλοτέρῃ ἀντιπολιτευτικῆς. Ἄν μὴ ὁ ἐλέγχος οὐτός, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ διὰ τῆς δημοσιογραφίας ἐνασχοῦμενος, ἐπενέγκῃ τὴν ἐπίσπουσιν τῆς λύσεως, ἐπιφελοῦμενος ἐκ τῶν τυχόν ἐπελευθερωμένων ἀπρόσπτων, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἐνδομύχων διαδόσεων τοῦ πρίγκιπος Φερδινάνδου, πίντως ὅμως θὰ παρασκευασθῇ ἐπαρκῶς τὰ πράγματα, ὅπως ἡ νῦν ἀρχομένη νῆα κοινοβουλευτικῆς περιόδου ἀποθῆ ἢ τελευταία τῆς τοῦ κ. Σταμπούλου. Ἡ ἐλπίς ἐν ὄψει πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἐπειγόντως ἀπαιτούσας τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῆς ἀπὸ τῆς παρουσίας καταστάσεως, εἶνε ἰκανῶς ἀπομεμαρτυρημένη· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ὁ καρπὸς τῆς κατὰ τὰς παρούσας ἐκλογὰς ἐθνικῆς πολιτικῆς τοῦ βουλευτικοῦ λαοῦ.

Ὡς ἀσφαλῶς προεβλέπετο, οἱ Σαμαῖοι, ἐλπίζαντες ἐπὶ τῇ ἐνεργῇ ὑποστήριξιν τῶν πατρῶων αὐτῶν Ἀγγλῶν καὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ταύτῃ σκαιῶς μὲν κατ' ἀρχὰς πολιτευθέντες καὶ τὴν Γαλλίαν πρὸς ἑαυτοὺς ἐπιπολεμώσαντες, ἀμφιδόξως δὲ εἶτα ἐν τῇ πρὸς τὸ γαλλικὸν τηλεγράφων ἀπαντήσῃ αὐτῶν προσενεχθέντες, ὅτε εἶδον τὰς μὲν αἰτίας αὐτῶν ἀποικιομένης ὑπὸ τῶν πλοίων τῆς Δημοκρατίας, τὸ ἔμπροσθεν αὐτῶν διακοπτόμενον καὶ τοὺς λιμένας ἀπειλούμενους ὑπὸ τῶν γαλλικῶν τηλεβόλων, τὴν δὲ προστάτιδα καὶ ὑποκινήτριαν αὐτῶν Ἀλβιῶνα ἀρκοῦμεν ἐς πλατωνικὰς τινὰς μὲν ἐκφράσεις ἀποδομιμασίας ὡς πρὸς τὴν μὲν τῶν ἑδαφικῶν ἀξιώσεων τοῦ γαλλικοῦ τηλεγράφου, ἐπ' οὐ καὶ οἱ Ἀγγελοὶ διεξεδίκον ἐπιρροὴν, εἰς τὴν δὴ ὄλησιν δὲ τελείας οὐδετερότητος ὡς πρὸς τὰ ἀμέσως τῶν διαρκῶν συμφερόντων ἀπτόμενα σημεῖα τῶν γαλλικῶν ὄρων, εἰσέπυσαν εἰς ταχεῖαν ὑποχώρησιν, διώσαντες τῇ Γαλλίᾳ ὅτι δέχονται ἀνεπιφυλάκτως πάντας τοὺς ὄρους τοῦ τηλεγράφου. Ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις μετὰ σοβαρὰν διδασκαλίαν — διότι ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἀξιώσαντες ὅπως μὴ ληθῆσιν ὅτι ὅταν ἡ βραδεῖα αὐτῆ τῶν ἐν Βαγδάκι ὑποχώρησις, ἀλλ' ἐξασφαλίσῃ ἢ χολοῖς τῶν πολεμικῶν μέσων πρὸς ἀσφαλῆστερον σωφρονισμόν τοῦ πολέμου — ἀπεδέξατο τὴν ὑποταγὴν ταύτην καὶ διέγραψεν ὡς ἀντιτιρότητα τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὄρων τοῦ τηλεγράφου, ἀραιοῦσα πρὸς τοὺς ἄλλοις τὴν ἡμέραν ἐκκένωσιν τὴν δικαιοδικουμένων χωρῶν καὶ ἀσφαλῆ ἐγγύμα πρὸς τῆς ἀκεραίας καὶ ἐγκαίρου ἐκπληρώσεως πάντων τῶν ἄλλων ὄρων. Ὡς εἰκόσ, οἱ ὑπὸ τῶν προστάτων αὐτῶν ἐγκαταλειφθέντες ἔσπευσαν καὶ τοὺς συμπληρωματικούς τού-

τους ὄρους ν' ἀποδεχῶσιν· οὕτω δὲ ὁ γαλλικὸς τύπος ἐπαινεῖ μὲν εὐλόγως τὴν σύνεσιν καὶ δραστηριότητα, μεθ' ἧς ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἐπολιτεύθη, ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς κ. Δεβέλ, εὐλόγως δὲ σκώπτει τὴν θρασύθειαν τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς. — Καὶ ὄντως ἐκ τῆς τοιαύτης τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ζητήματος τροπικῆς ἀπαξ ἐτι ἀπεδείχθη ὅτι οἱ μεγάλα κομπορημονοῦντες καὶ εὐχερῶς τὰς ἀπειλὰς ἐξακοντίζοντες κατὰ τῶν μικρῶν καὶ ἀσθενῶν δὲν εἶναι πάντοτε καὶ οἱ τὰ μεγάλα καὶ τολμηρὰ πράττοντες, ὅταν πρὸς ἰσοπάλους ἀναγκάζονται ν' ἀντιμετωπώσιν, ὅτι δὲ ἡ ἀλήθεια αὐτῆ ἰσχύει καὶ περὶ τῆς θαλασσοκρατείας Ἀγγλίας, ἣτις, φαίνεται, κατ' ἀκολουθίαν τῶν διπλώσεων, ἰδίᾳ διαπραγμάτων καὶ ἀρμοδίων τέκνων καὶ ἀλλεπαλλήλων κατ' αὐτὰς ἀτυχημάτων καὶ αὐτῆ ἡρξάτο ἡδὴ διασκεπτομένη, εἰ προπόντως ἐξασκοῦσθαι φέροισα τὸ τῆς θαλασσοκρατείας ὄνομα. Πράγματι δὲ ἐπιτρέπεται ἡμῖν ν' ἀμφισβόλωνεν, εἰ τὸ Ἰνωμένον βασιλεῖον, ἐν τῇ βρετανικῇ ἀλαστοίᾳ αὐτοῦ μὴ θελήσαν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν ἀνεφάνησαν οἱ σοβαροὶ βουλευθέντες ν' ἀφαιρέσωσιν ἀπ' αὐτοῦ τὸ μονοπώλιον τῆς ναυτικῆς παντοδουμίας, μὴδὲ νὰ παρακολουθήσῃ τὰς νεωτέρας προόδους τῆς κατὰ θάλασσαν πολεμικῆς, ἀποκοιμηθῆν δὲ ὑπὸ τὴν ναρκωτικὴν σκιάν τῶν παλαιῶν θαλῶν αὐτοῦ καὶ ἐπιτρέψῃ τοῖς ἀντιγίλοις αὐτοῦ βῆσιν νὰ ὑπερδύλλωνται αὐτὸ ἐν τῇ ναυτικῇ συγκροτήσῃ, θὰ ἡδύνατο νὰ κατέλθῃ, οὐχὶ νηκίθως, ἀλλ' εὐσχημῶς τοῦλάχιστον εἰς ἀγῶνα ναυτικόν. Οὕτως ἐπαρκῶς ἐξηγεῖται ἡ πρὸς τῆς συντόνου καὶ εὐσταθοῦς ἐνεργείας τῆς Γαλλίας ὑποχώρησις τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ μετ' αὐτὴν συνυποχώρησις τῶν πελατῶν αὐτῆς Σαμαίων. — Ἀλλὰ τὸ ἐντεῦθεν, ἐκ τῆς ἀποκαλύψεως διπλοῦς ταύτης τῆς βρετανικῆς ἀδυναμίας ἀπέναντι τῆς γαλλικῆς ἀκμῆς, προκύπτει ὁριστικὸν πρὸς τὴν διεθνῇ πολιτικῇ συμπέρασμα εἶνε μείζονος σπουδῆς ἀξίον. Ὁ γαλλορωσικὸς σύνδεσμος, καὶ ἡδὴ ἰκανῶς τὴν ὑπεροχὴν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ αἰδοσάντων ἐκ τοῦ καταλαθόντος τοῦ ἐν Βερολίῳ φέου, ἐκδηλοῦμενον μὲν ὑπὸ τῆς κατεχούσης αὐτοῦ ἀκαταχέτου μανίας τῶν ἐξοπλισμῶν, καὶ ἰσχυρῶς δὲ καὶ ἀπροκαλύπτως ὁμολογουμένου ὑπ' αὐτῶν, μᾶλλον δὲ θαρρηδῶς ἐκ τῆς ἀπὸ τινος ἐν ταῖς σχέσεσι τῶν τριπλῶν συμμαχίαν συγκροτουσῶν δυνάμεων διαφανομένης χαλαρώσεως, ὡς πρὸς τὴν Ἰταλίαν μὲν εὐχερῶς δικαιολογουμένης ὑπὸ τῶν οἰκονομικῶν περιστάσεων τῆς χώρας, ἢν πάντοτε φοβερὸν ἀπειλεῖ τὸ φάσμα τῆς χρεωκοπίας, ὡς πρὸς τὴν Αὐστροουγγαρίαν δὲ ἐξηγουμένης διὰ τῶν τελευταίων διπλώσεων τοῦ κόμματος Καζνόκι, θεραπεύσαντος μὲν ὡς ἡδύνατο τὴν ρωσικὴν φιλίαν καὶ ἐπενεγκόντος ἀξίαν πολλοῦ λόγου ἐμπροσθὴν προσέγγισιν, ἀντιπολιτευτικῶς δὲ μᾶλλον πρὸς τὸ στρατιωτικὸν νομοσχέδιον τοῦ κόμματος Καρσίβι ἀποφαναμένου, ἀσφαλῆστερον ἐτι κρατύνεται ἐν τῇ περὶ οὐραίου αὐτοῦ ταύτη βλέπων καὶ τὴν βρετανικὴν δύναμιν, ἢν ὁ μαρκεσίος Μαλαδουρῆς καὶ ἡ γερμανικὴ πολιτικὴ οὕτως ἐγγύς τῇ Τριπλῇ παρεστήσαν, μὴ εἰςκοιμίζουσαν τῇ συμμαχίᾳ, εἰ ποτε πράγματι ὁ ἄρτι εἰς Ἀγγλίαν μεταβάς αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος

κατέρθον νὰ προαγγίῃ μέχρι τούτου τὰς ἀγγλογερμανικὰς σχέσεις, μέγα ἐπικούρημα. Τὸ πρῶγμα τοῦτο, μεγίστην συνεταγόμενον πρόδοον καὶ πλεονεκτήσιν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐν Κρονστάδῃ ἐγκαινισθέντος ἔργου, ὅπερ κατὰ τὰς νεωτέρας ἐκ Πετροπόλεως εἰδησεις ἐπαναλαμβάνεται προσεχῶς κατὰ τὸν αὐτὸν πανηγυρικὸν τρόπον διὰ τῆς εἰς Τουλάνα μεταβάσεως τῆς ρωσικῆς μοίρας τῆς Μεσογείου, μεταβάσεως ἀναβληθείσης μὲν μέχρι τοῦδε ἔνεκα τεχνικῶν λόγων, ἰδίως δὲ καὶ διὰ τὸν ἐν Γαλλίᾳ ἐσωτερικὸν ὄλον, τὸν ἐπὶ τινὰ χρόνον ταραξάντα τὴν Δημοκρατίαν κατ' ἀκολουθίαν τοῦ παναμαίου σκανδάλου, γινομένης δὲ νῦν πιθανῶς ὡς τις ἀπάντησις πρὸς τὰς ἐνεργείας τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου πρὸς ἀγγλογερμανικὴν προσέγγισιν, ἀναγκαιότεραν τῇ Γερμανίᾳ γινομένην μετὰ τὴν ἐκρηξίν τοῦ ἐμπορικοῦ ρωσογερμανικοῦ πολέμου, ἀλλοιοῖ ἐτι μᾶλλον τὴν ἐν τῇ διεθνῇ πολιτικῇ μεγάλην τῆς ἐπιρροὴν τῆς Γερμανίας ὡς ἡγετίδος ἰσχυρῆς συμμαχίας, ἐπιζούσης ἐν ἀνάγκῃ καὶ μείζονα ἐτι ἐνίσχυσιν διὰ τῆς προσχωρήσεως εἰς αὐτὴν καὶ τῆς νομιζομένης ἐως ἄρτι θαλασσοκρατείας Ἀλβιδίων, ὁριστικῶς δὲ τὸ κέντρον τῆς πολιτικῆς ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὴν γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν βαρύνεται μετὰ τῆ γαλλορωσικῆς συνδέσμου. — Ποῖα πραγματικὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἐξελίξεως τῆς διεθνῆς καταστάσεως τῆς ἰσχυρῆς δύναται νὰ ἔχη ἢ μεταβῆσιν αὐτῆ δεικνύεται, ὅταν ἡ Ρωσία συμπληρωθῇ τὴν ὑπ' αὐτῆς νῦν διεξαγομένην γενετικὴν στρατιωτικὴν ἀνοργάνωσιν καὶ ὅταν ἐν Γαλλίᾳ ἰδρῶσιν παγία τις πολιτικὴ κατάσταση κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἐπισκωπιμένων ἐκλογῶν, αἰτινες ἐλπίζεται ὅτι θὰ παράξωσιν αὐτῇ κυβέρνησιν, ἐπὶ ὁμογενοῦς κοινοβουλευτικῆς δυνάμεως ἐρειδομένην καὶ δυναμένην νὰ ἐνεργῇ μετὰ τοῦ προσηκόντος κύρους, ὅπερ τὸ παρὸν ὑπουργεῖον δὲν ἡδύνησθαι ἐν γένει ν' ἀσκήσῃ ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων τῆς χώρας. — Ἐν Ἰσπανίᾳ ἐπὶ τῆς ἐπιρροῆς πολλῶν δυνάμεων ν' ἀσκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἐξελίξεως τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τοῦ ἰσπανικοῦ ταύτου κράτους. Ὁ δῆσμος τῆς ἰσπανικῆς Βουλῆς ῥήτωρ, ὁ περικελετῆς τῆς δημοκρατικῆς μερίδος ἡγετὴς Καστελάρ ἀπεχόρησεν ὁριστικῶς τοῦ πολιτικοῦ βίου, ὁρίσας μὲν τὸν διαδοχὸν αὐτοῦ ἐν τῇ ἡγεσίᾳ τοῦ κόμματος, κηρύξας δὲ ὅτι οὐδὲν οὐδεμίαν ἐφεξῆς ἐφημερίδος πολιτικὸν ἄρθρον δύναται νὰ θεωρῆται ὡς ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέον. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι σπουδῆς ἀξίον ἐν τῷ πολιτικῷ τούτῳ γεγονότι, εἶναι ἰδίᾳ ἢ αἰτία τῆς ἀποχωρήσεως ταύτης, μὴ ὑπαγορευομένης ὑπὸ λόγων ὑγείας, τοῦ ἔξουχου τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν διαφώτου μόλις τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας ὑπερδάντος ἢ αἰτία αὐτῆ εἶνε ἡ συναισθησις, ὅτι μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς μοναρχίας ἐξασφάλισιν τῇ χώρᾳ κανονικοῦ βίου καὶ οὐσιωδῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν, ἐδραχόμενος ἐπὶ τῆς καθολικῆς ψήφοφορίας, ἐκλείπει πᾶς λόγος ἐξασκοῦσθαι τοῦ κατὰ τῆς δυναστείας πολέμου. Ὁ κ. Καστελάρ μετὰ τεσσαράκονταετὶ κρατῶν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς προόδου τῆς πατρίδος αὐτοῦ οὐ μόνον δὲν εἶδε πραγματούμενον τὸ ἰδεώδες τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ βίου, ἀλλὰ τὸνναντιὸν αὐτὸς μὲν ἐπλήσθη ἀπογοητεύσεων, ἢ χώρα δὲ

ὑπὸ τὸ μοναρχικὸν σκῆπτρον ἀπέλαυσε πάσης τῆς δυνατῆς εὐθυμίας καὶ εὐχέλῃ ὁριστικῶς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀσφαλῶς πολιτικῆς αὐτῆς ἀναπτύξεως. Ἄνθρ εὐθυμειδῆτος, δὲν ἐφρόνησε πρὸς τὸν νὰ ἐξασκοῦσθαι πολεμῶν μὲν σύστημα ἐπιφελες γινόμενον τῇ χώρᾳ, ὑπερμαχῶν δὲ ἀρχῶν, ὧν ἡ πραγματώσις εἰς ἀπωτέραν ὁσμῆραι ἐποχὴν ἀναβάλλεται· ἀλλὰ καὶ μὴ θέλων ἐν τῷ γήρατι ἡδὴ νὰ γένῃται ἐξωμότης τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν τοῦ ὅλου βίου αὐτοῦ διὰ μεταστάσεως εἰς τὸ μοναρχικὸν κόμμα, προὔτιμῃς ν' ἀποχωρήσῃ ὅλως τοῦ πολιτικοῦ βίου καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὰς προσήλεις αὐτῷ φιλολογικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς ἐνασχολήσεις. Τὸ λαμπρὸν τοῦτο εὐθυμειδῆτος παραδειγμα πόσον φρονίμως θὰ ἐπραττοῦν ἐν ἡμεροῦντο καὶ οἱ ἐν ἀντιθέτῳ θέσει ἐν Γαλλίᾳ εὐρισκόμενοι εὐαίθριοι μοναρχικοὶ, πειθόμενοι ἐπὶ τέλους ὅτι ἀνεμὸν θηρῶσιν ἐξασκοῦσθαι τὸν κατὰ τῆς δημοκρατίας ἀγῶνα, ἀφῶ καὶ αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογοῦσι τὰς ὑπὸ τὸ πολίτευμα τοῦτο γινόμενὰς καταπληκτικὰς προόδους τῆς πατρίδος αὐτῶν.

E. M. M.

ΦΥΡΑΝΗ ΜΙΓΔΗΝ.

Σπουδαιότατον ἐπιστημονικὸν συγγραμμάτων γενήσεται προεχῶς ἢ δημοσίευσις ἐν Ἀθήναις, ἐδραχόμενον ταῦν ὑπὸ τῷ πειστήριῳ. Ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς τῆς Γεωλογίας ἐν τῇ ἐθνικῇ τῆς Ἑλλάδος πανεπιστημίᾳ κ. Κ. Μητσόπουλος ἐκδίδει δύο μεγάλα ἔργα, Ὀρυκτολογίαν καὶ Γεωλογίαν. Ἀναλογιζόμενοι τὰς σπουδῆς ἐπιστημονικὰς μελέτας τοῦ ἄλλοτε ἐκδοτοῦ σπουδαιότατου μὲν καὶ ἐπισημοτάτου ἀλλ' ἀτυχῶς ἐλλείπει ἐλαίου σθεσθέντος περιεδικῶ συγγραμματος Προμηθεῶς χαίρομεν ὅτι ἡ προχῆ ἀληθῶς ἐν συγγραμμάτων ἐπιστημονικῶς φιλολογίας ἀναγράψαι ἐν τοῖς δέλοις αὐτοῖς ἐπιφανῆ γράμματα τὰ ἔργα ταῦτα, ὅπερ θὰ τύχῃαι πεποθῆμεν τῆς θεούσης προσοχῆς καὶ ἀποστηθίσεως.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 25 Ιουλίου.

Ἡ ἑβδομάς αὕτη, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ δεκαετηθήμερος ἐκκαθάρισις ἐν τῷ ἐνταῦθα χρηματιστηρίῳ, ὑπέβηξεν ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν σταθερότητα τῶν τιμῶν τῶν ὀθωμανικῶν χρεωγράφων, ὡς καὶ τῶν μετοχῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ Μονοπωλείου, καίτοι τὰ γενόμενα γερὰ ἦσαν σχετικῶς ἀκρίβῃ, τοῦ μὲν Γενικοῦ χρέους γρ. 51.75, τοῦ δὲ Μονοπωλείου γρ. 37 1/2 καὶ τῶν ὁμολογιῶν τῶν Σιδηροδρόμων 0,22 1/2. Πρὸ πάντων ὅμως ἀξία σημειώσεως εἶναι ἡ ὑπερτιμωσις τοῦ Ὄσμανι, τὸ ὁποῖον χθὲς ἐτιμᾶτο 87 1/8 καὶ τοῦ ὁμοίου οἱ τίτλοι κατέστησαν ἀπίνιοι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀγορᾷ, ἐξ οὗ καὶ κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν ἐκλήρωθη γρ. 2 1/2 ἀέρρη, ἢτοι πρόστιμον ἐπὶ μὴ παραδόσει τίτλων. Ἡ σταθερὰ ὑποστήριξις τῶν ὀθωμανικῶν χρεωγράφων ὁφείλεται κυρίως εἰς τὸ χρηματιστήριον τῶν Παρισίων, τὸ ὁποῖον ἡρξάτο ἀναλαμβάνον τὴν προτέραν αὐτοῦ ζωηρότητα, γινόμενων εὐκολιῶν τινῶν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐπὶ τῶν πράξεων τοῦ χρηματιστηρίου φέρου. Κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἐγένετο καὶ ἡ κληρώσις τῶν ὁμολογιῶν τῶν σιδηροδρόμων Ρωμυλίας, ἀλλ' ἢ

τύχη δὲν πύνοντο τὴν φορὰν ταύτην τὴν ἡμέτεραν ἀγορὰν, διότι ἐκ τῶν 46190 ὁμολογιῶν, ὅσαι ἀγορα-σθεῖσαι εἰς λησμὸν τοῦ χρεωλυτοῦ, ὑπάρχουσιν ἤδη εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Δημοσίου χρεὺς, ἐκλήρωθησαν 8 μὲν χρεωλυτικῶς, μία δὲ μετὰ βραβεῖου 1000 ἢρ. Ἐνθ' ἐκ τῶν αὐτῶν ὁμολογιῶν ἐκλήρωθησαν ἀπὸ τῆς 1ης μαρτίου, ἅτοι κατὰ τὰς δύο προηγουμένας κλη-ρώσεις, 29 μὲν ὁμολογιαὶ χρεωλυτικῶς, 2 δὲ μετὰ βραβεῖου ἐκ 2,000 ἢρ. Ἐπίσης ἐκ τῶν 20,000 προ-μεσῶν, ὅσαι ἐπωλήθησαν παρὰ διαφόρων κατὰ τὴν παρούσαν κλήρωσιν, ἐκλήρωθησαν 7 — 8 καὶ αὗται χρεωλυτικῶς. Καὶ κατὰ τοῦτο λοιπὸν ἐξεδήλωσε τὴν καθ' ἡμῶν δυσμένειαν αὐτῆς ἡ τύχη, πολλὰς ἐλπίδας ματαιώσασα καὶ πολλὰ διαλύσασα ἐρηγορότων ὄνειρα.

Ἡ ἐπανόληψις τῶν ἐργασιῶν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Παρισίων κατὰ τὴν νεκρὰν ταύτην λεγομένην ἐ-ποχὴν καὶ μετὰ τὴν προλαβοῦσαν πολὺμυνον στασι-μότητα δύναται νὰ θεωρηθῇ αἰσιος οἰωνός διὰ τὸ μέλλον καὶ νὰ ἀναγεννηθῇ τὰς ἐλπίδας τῶν χρηματι-στῶν, πρὸ πάντων δὲ τῶν ἡμετέρων, οἱ ὁποῖοι τὴν τέως στασιμότητα ἰδεώρησαν διαρκῆ μαρασμὸν καὶ τοῦτ' αὐτὸ καταστρόφην τοῦ ἡμετέρου χρηματιστη-ρίου, ἠθερώως ἐξασθενήσαντος ἐκ τῶν ἐναντιωθη-μένων ζημιῶν. Τοῦτο ἰδύνατο νὰ εἶναι ἀληθές, ἂν ἡ κίνησις τοῦ χρηματιστηρίου ἐξήρτητο παρ' ἡμῶν. Εὐτυχῶς ὁμως καὶ τῶρα, ὡς καὶ πάντοτε, ἡ χρηματι-στικὴ κίνησις δίδεται ἐκ τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν χρηματιστηρίων, καὶ μάλιστα τοῦ τῶν Παρισίων, τὸ ὅσοιον σήμερον εἶναι τὸ βαρόμετρον τῆς κινήσεως τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων καὶ ἀξιών. Ὅπως δὲ κα-τανηθῆ ἡ ἰσχὺς καὶ ὁ γλοῦτος τοῦ γαλλικοῦ χρη-ματιστηρίου, παραθέτομιν στατιστικὰς τινας ἑλαιο-φθίας, ἄς παραλαβόμεν ἐκ τίνος ὑπομνήματος τοῦ κ. Neymarck. Κατὰ τὴν στατιστικὴν ταύτην ὑ-πάρχουσιν ἐν Γαλλίᾳ 80 δισεκατομμύρια γαλλικὰ καὶ ξένα ἀξία, ἀποφέρουσα ἐτησίως 4 δισεκατομμύρια ἢρ, αὐξάνοντα τεραστίως τὸν γλοῦτον καὶ τὴν ἐρ-γασίαν τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ, διότι, ὡς λέγει ὁ Lemas-son, «ὅσον περισσότερα τὰ κεφάλαια, τόσον περισ-σότερα ἡ ἐργασία». Γνωστὸν δὲ ἐστὶ ἐν Γαλλίᾳ ὁ γλοῦ-τος δὲν συγκεντροῦται εἰς ὀλίγας χεῖρας, ἀλλ' εἶναι καὶ οὗτος δημοκρατικὸς, ὅσον καὶ τὸ πλῆθος τοῦ μεγάλου καὶ εὐδαίμονος ἐκείνου κράτους. Κατὰ τὴν αὐτὴν στατιστικὴν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Παρι-σίων γίνονται κατ' ἔτος 100 — 120 δισεκατομμύρια πράξεων, τέσσαρες δὲ χιλιάδες ἀνθρώπων ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν διαπραγματεύσιν χρεωγράφων καὶ ἄλλων ἀξιών ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ. Τοσαῦτα λοιπὸν κεφάλαια εἶναι ἀδύνατον νὰ μείνωσι διορκῶς ἀργά, καὶ τοσαύτη χρηματιστικὴ δύναμις εἶναι ἀδύνατον νὰ σταθῇ.

Ἡ παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς Τραπέζης γενομένη ἕψωσις τοῦ τόκου τῆς προεξοφλήσεως ἀπὸ 2 1/2 εἰς 3 0/0 ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ἤρξαντο λαμβάνοντες προφυλακτικὰ μέτρα πρὸς διατήρησιν τοῦ χρυσοῦ ἐν ἡ περιπτώσει, καταργουμένου ἐν Ἀμερικῇ τοῦ νό-μου τοῦ Σέρμαν, οὐ μόνον πᾶσι ἡ ἐκείθεν ἀποστο-λὴ τοῦ χρυσοῦ, ἀλλὰ καὶ ζητηθῆ τοιοῦτος ἐξ Ἐυ-ρώπης πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν, ὅσα ὑπέστη μέχρι τοῦδε τὸ δημοσίον ταμεῖον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Ὁ μεταξὺ Ρωσίας καὶ Γερμανίας τελωνειακὸς πό-λεμος ἐξακολουθεῖ ζωνρῶς ἀπασχολῶν πάντα τὸν εὐρωπαϊκὸν τύπον, θεωρεῖται δὲ καὶ τοῦτο ὡς ἐν τῶν ἐν τῷ πολιτικῷ καὶ οἰκονομικῷ ὀρίζοντι μελα-νῶν σημείων, καὶ ὡς συντελοῦν εἰς τὸν μαρασμὸν τοῦ χρηματιστηρίου τοῦ Βερολίνου τοσαύτη μάλ-λον, ὅση ἡ Ρωσία ἐξακολουθεῖ ἀποδύρουσα τὰ ἐν ταῖς γερμανικαῖς Τραπέζαις κατατεθειμένα κεφάλαια αὐ-τῆς. Ἐλπίζεται ὁμως ὅτι ὁ τελωνειακὸς οὗτος πόλε-μος δὲν θὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ, ἀλλ' ὅτι θὰ καταλή-ξῃ εἰς τὴν ταχεῖαν συνομολογησὶν ἐμπορικῆς συνθή-κης, ὡς ἀπαιτοῦσι τὰ ὁμοιοδαῖα συμφέροντα τῶν δύο μεγάλων καὶ γειτόνων ἐθνῶν. Τὰ συμφέροντα ταῦτα ἀποδεικνύονται ἐκ τῶν ἀριθμῶν, οὓς δημοσιεύουσιν αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες. Κατὰ τὰς μέχρι τοῦ 1891 στατιστικὰς αἱ μὲν ἐκ Γερμανίας εἰς Ρωσίαν ἐξαγω-γαὶ ἀνήρχοντο εἰς 414,074,000 ρούβλια, αἱ δὲ ἐκ Ρωσίας εἰς Γερμανίαν εἰς 191,527,000. Κατὰ τὰς στατιστικὰς ταύτας ἡ Γερμανία εἰσάγει ἐκ Ρωσίας πολλὰ πλείονα τῶν ὅσα ἐξάγει. Σημειωτέον ὁμως ὅτι τὰ μὲν ἐκ Γερμανίας εἰς Ρωσίαν εἰσαγόμενα εἶδη κατὰ τὸ πλεῖστον βιομηχανικὰ προϊόντα, ἐνθ' ἐκ Ρωσίας εἰς Γερμανίαν εἶδιν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν γεωργικὰ ἐπομένως ἡ ζημία τῆς Γερμανίας ἐστὶν μεγαλύτερα, καθόσον μάλιστα διὰ τοῦ εἰς Γαλλίαν παραχωρηθέντος κατωτέρου ὄρου τοῦ δασμολογίου τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῆς Γαλλίας θὰ προτι-μῶνται τῶν τῆς Γερμανίας.]

Περὶ τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων οὐδὲν ἄλλο ἔχο-μεν νὰ σημειώσωμεν, εἰ μὴ ὅτι μετὰ τὰς γενομέ-νας ἀναγκαστικὰς πωλήσεις κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκκαθάρισιν τοῦ χρηματιστηρίου τοῦ Λονδίνου ἐ-πὶ πλεον ὁμαλή τις κατάστασις, καὶ τις βελτίωσις τῶν τιμῶν πρὸ πάντων εἰς τὰς μετοχὰς τοῦ μονο-πωλίου, αἱ ὁποῖαι ἤρξαντο αὐτῆς ὑπερτιμώμεναι τῶν ὁνομίων τοῦ 1881 καὶ 1884. Οὕτω ταῦτα μὲν δημεῖονται σήμερον 37 τὸ πρῶτον καὶ 35 1/2 τὸ δεῦτερον, ἐνθ' ὁ μονοπωλίου δημεῖεται 41, τὸ δὲ σάγιον 29. Καθ' ἡ γράφουσιν ἐκ Λονδίνου, ἡ εἰδησις περὶ ταχέως συγκλίσεως τῆς ἑλληνικῆς Βουλῆς εἶχε συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν τι-μῶν, νέαν δὲ ψυχρότητα προκαλεῖ ἡ εἰς τὸν ὀκτώ-βριον ἡ νοεμβριον ἀναβολή.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ἧτοι ἡ εὐγενὴς ἐκμύθησις τῆς πλουσίας Ὀθωμανικῆς γλώσσης, γάρν τῶν ἐρημένων τῆς ἄ-νγκαιστῆς αὐτῆς σπουδῆς ἡμετέρων, ὡς γλώσσης τοῦ κρά-τους ἐπισήμου, ἐκδόσιναι τὸ πρῶτον μεθδικῶς, ὑπὸ Παύλου Μελετοπούλου Ταῦχ. Α'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1893, 8ον σελ. β' 4118. Τιμ. γρ. ἀργ. 12.

Ὁ ὁμοῖονος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλεως-Πέτρον Τυπολ.Θεοφάνειον ΝΕΟΛΟΓΟΥ